

Kangasalan kaupunki

Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2025-2027

Sisällys

Sisällys.....	2
1 Kaupunginjohtajan katsaus.....	3
2 Kangasalan kaupunkistrategia.....	6
2.1 Kangasalan kaupunkistrategia vuoteen 2029.....	6
2.2 Kangasalan kaupungin palvelukeskusten strategiset tavoitteet vuonna 2025.....	10
3 Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat.....	12
3.1 Talousarvion rakenne ja periaatteet lainsäädännössä.....	12
3.2 Taloudellinen tilanne ja kehitysnäkymät.....	13
3.3 Talousarvion sitovuustaso.....	23
3.3.1 Sitovat määräraha-arviot TAE2025.....	24
3.4 Tilivelvollisuus.....	25
4 Toimintatuotot ja toimintakulut palvelukeskuksittain.....	27
4.1 Strateginen johto.....	29
4.2 Kangasalan kaupunkikonserni.....	37
4.2.1 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025.....	38
4.3 Sivistyskeskus.....	48
4.4 Tekninen keskus.....	56
5 Tuloslaskelma.....	65
6 Investoinnit palvelukeskuksittain.....	69
7 Rahoituslaskelma.....	71
8. Liitteet.....	74
8.1 Konserniyhteisöille ja yhteistoimintatahoille myönnettävät konsernituet ja avustukset.....	74
8.2 Jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet.....	76
8.3 Henkilöstömuutokset talousarviovuodelle 2025 ja taloussuunnitelmavuosille 2026-2027.....	78
8.4 Tietoja konserniyhtiöistä.....	79
8.5 Investointien hankeluettelo.....	92

Kansikuva: Arkkitehdit LSV Oy

1 Kaupunginjohtajan katsaus

Talous tasapainoon yhdessä tehden

3.10.2024

Vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelman tekeminen on ollut jatkumoa vuonna 2023 aloitetulle talouden tasapainotuskokonaisuudelle. Kangasalan kaupunki toteuttaa parhaillaan usean vuoden pituista talous- ja tuottavuusohjelmaa, jonka tavoitteena on saattaa kaupungin tulot ja menot pysyvästi tasapainoon.

Talouden tasapainon voimakas heikkeneminen alkoi vuoden 2023 aikana, jolloin realisoitui useita talouttamme heikentäneitä syitä: valtionosuuksien väheneminen kuudella miljoonalla eurolla, edellisten verovuosien niin sanottujen verohäntien poistuminen neljän miljoonan euron verran, uudet valtakunnalliset työehtosopimukset ja välttämättömät uudet vakanssit miltei viisi miljoonaa, inflaatio yli kaksi miljoonaa euroa kaupunkitasoisesti ja Kuntien eläkevakuutuksen hyvinvointialueuudistukseen liittyvä tasausmaksukin reilulla miljoonalla eurolla. Vuoden 2024 aikana talouden näkymää heikensi edelleen tieto TE-uudistuksen kokonaisvaikutuksesta kaupungin taloutta noin neljällä miljoonalla eurolla heikentäen. Yhteenlaskettuna näistä kaikista taloutta heikentäneistä seikoista kertyi liki kolmenkymmenen miljoonan vaikutus kaupunkimme talouteen, johon olemme hakeneet ratkaisuja.

Ryhdyimme talouden tasapainottamiseen päämäärätietoisesti ja ripeästi heti vuoden 2023 syksyllä valmistellessamme vuoden 2024 talousarviota. Silloin alijäämää ryhdyttiin välittömästi torjumaan 2,5 miljoonan euron talous- ja tuottavuusohjelmalla mutta talouden näkymien edelleen heikentyessä talousarviovalmistelun aikana kirjattiin talousarvioon saman tien ehdotus uudesta ja syvemmästä tasapainotusohjelmasta. Vuoden 2024 aikana valtuusto mm. käsitteli heti alkuvuodesta uudelleen investointiesityksen investointitasoa madaltaen, päättäen poistosuunnitelman uudet perusteet, käsitellen muutostalousarvion kesäkuussa pysyvästi menoja vähentäen ja päättäen myös vesiliikelaitoksen yhtiöittämisestä.

Kaupunginhallituksen ohjauksessa talouden tasapainotusta on jatkettu edelleen valmisteltaessa vuoden 2025 talousarviota. Valmistelun lähtökohdaksi otettiin miljoonan euron tasapainotustavoite, joka jaettiin palvelukeskuksiin edelleen valmisteltavaksi.

Tämän talouden tasapainotuskokonaisuuden seurauksena vuoden 2025 talousarvio on ilman vesiliikelaitoksen kertaluonteista ja kirjanpidollista myyntivoittoa pois lukien 3,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Ottaen huomioon kaupungin vaikea kokonaistilanne lähtökohtaa vuoteen 2025 voidaan pitää hyvänä. Kaupungin talouden tasapainottaminen edellyttää kuitenkin toimenpiteiden jatkamista edelleen vuonna 2025 ja mitä todennäköisimmin vuonna 2026.

Kaupungin talouden voidaan arvioida olevan riittävästi tasapainossa, kun kaupunki on ylijäämäinen vuositasolla noin 5-7 miljoonaa euroa. Silloin osa kaupungin investoinneista voidaan rahoittaa tulorahoituksella eikä kaupungin asukaskohtainen lainamäärä ja siitä johtuva korkoriski kasva liian suureksi.

Talouden tasapainottaminen on aina vaikeaa, mutta erinomaisella yhteistyöllä sekä valmistelun että päätöksenteon kanssa olemme saaneet kaupungin talouden tasapainottamisen riittävän ripeästi reilun vuoden aikaikkunassa. Samalla olemme vaalineet maltillisuuden hyvettä, keventäen tasapainotustavoitetta tehtyjen toimenpiteiden vaikuttaessa myönteisesti kaupungin kokonaistalousteen.

Tämän tiukkenevan taloustilanteen ohessa kaupungissamme tapahtuu valtavasti kaikkea hyvää. Kaupungin nopea kasvu on positiivinen asia – parhaillaan olemme valtakunnan sisäisessä muuttovoitossa sijalla kuusi - ja se tuo tullessaan lisää veroeuroja, valtionosuuksia, uusia ideoita ja monet myönteiset, välilliset vaikutukset. Kasvavan kaupungin tuottavuuden ja tehokkuuden kehittäminen on myös monin tavoin helpompaa kuin vähenevän väestökierteen kuntien tilanteessa. On viisautta investoida tulevaisuuteen, tulevaisuuden kasvu varmistaen.

Kangasalan kaupunki on valtuuston vahvasti strategiallaan johtama kaupunki. Kaikki talousarviossa asetetut toiminnalliset tavoitteet on johdettu kaupunkistrategiasta. Olemme jo aloittaneet uuden kaupunkistrategian valmistelun yhdessä valtuuston kanssa. Nykyinen valtuusto aloittaa työn ja uusi valtuusto saattaa strategian valmiiksi.

Vuoden 2025 talousarvion ulkoiset toimintatuotot ovat 11,7 miljoonaa euroa, mikä on noin 10 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa 2024. Muutos johtuu pääosin Kangasalan Vesi -liikelaitoksen yhtiöittämisestä. Ulkoiset toimintakulut ovat **117,7** miljoonaa euroa. Henkilöstökulut ovat 63,7 milj. euroa ja palvelujen ostot noin 34,5 milj. euroa. Palvelujen ostoissa suurin muutos on TE-uudistus, jossa työllisyyspalvelujen kokonaisuus hankitaan jatkossa ostopalveluna Tampereen seudun työllisyysalueelta.

Kangasalan tuloveroprosentti vuonna 2024 on 9,40 %. Talousarvio 2025 on laadittu 9,40 % kunnallisveroprosentilla. Verotulot ovat yhteensä 94 miljoonaa euroa. Valtionosuudet ovat 20,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 talousarvioesityksen vuosikate on 7,7 miljoonaa euroa, joka kattaa 25,7 miljoonan euron nettoinvestoinneista 29,9 prosenttia. Vuonna 2025 investointivaroja puretaan 0,4 miljoonalla eurolla.

Tilikauden tulos on vuonna 2025 varsinaisen toiminnan osalta -3,2 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kangasalan Vesi-liikelaitoksen yhtiöittämisestä syntyvän kertaluonteisen myyntivoiton arvioidaan olevan noin 28,7 milj. euroa ja tämän ansiosta vuoden 2025 kirjanpidollinen ylijäämä on noin 26 milj. euroa. Suunnitelmavuosien tilikaudet ovat muodostumassa alijäämäisiksi, mutta talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteiden ansiosta suunnitelmakauden lopulla lähestymme tasapainotilaa, jossa vuosikate kattaa käyttöomaisuuden poistot.

Konserninäkökulma huomioidaan vahvasti talousarvioasiakirjassa. Valtuusto asettaa kaupungin omistamille yhtiöille yhä tarkemmin asetettuja tavoitteita ja kukin yhtiö kertoo toimenpiteensä omistajan asettamien tavoitteiden toteuttamiseksi.

Talousarviovalmisteluprosessi on ollut Kangasalan tapaan osallistava. Mahdollisuuksia saada tietoa, kysyä ja vaikuttaa on lukuisia talousarvioprosessin edetessä. Vaalimme keskustelua niin valmistelevan organisaation sisällä kuin asiaa eri tavoin käsittelevissä toimielimissäkkin. Lautakunnat käsittelevät talousarviota useamman kerran ennen ehdotuksensa tekemistä. Työskentely lautakunnissa oli jälleen erinomaisista ja annetun kehyksen huomioivaa ja lämpimät kiitokset ansaitsevaa. Kangasalan toimintakulttuuri ja kyky kantaa yhdessä vastuuta vaikeassa taloustilanteessa on erinomainen, siitä kannattaa pitää tiukasti kiinni.

Yhteiseen rakentavaan työhön ja positiiviseen viestintään tarvitaan meistä jokaista, niin kaupungin työntekijöitä, luottamushenkilöitä kuin asukkaitakin. Rakennetaan yhdessä joka päivä Kangasalaa vahvistavaa Kangasala-henkeä, houkuttelevuuttamme yhdessä rakentaen.

Kiitän lämpimästi kaupungin henkilöstöä ja luottamushenkilöitä talousarvion erinomaisesta valmistelusta kaikissa sen eri vaiheissa. Rakennetaan yhdessä, visiomme mukaisesti, Kangasalasta hyvinvoiva ja kehittyvä kesäpäivän kulttuurikaupunki. Yksinkertaisesti sanoen, vaatimattomasti paras.

Oskari Auvinen, kaupunginjohtaja

2 Kangasalan kaupunkistrategia

2.1 Kangasalan kaupunkistrategia vuoteen 2029

1. Elinvoiman edellytykset kunnossa

1.1 Kehitämme valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä alueita yritystoiminnan tarpeisiin - Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi

1.2 Vastaamme ripeästi yritysten toimipaikka- ja tonttitarpeisiin

1.3 Kehitämme houkuttelevaa ja elävää keskustaa yhdessä yrittäjien kanssa

1.4 Hyödynnämme keskeistä sijaintia vetovoimaisella Tampereen kaupunkiseudulla

1.5 Kehitämme liikenneverkkoa

- Käynnistämme raideliikennehankkeita.
- Aloitamme Kehä 2:n rakentamisen yhdessä Tampereen kanssa.
- Osallistumme valtateiden 9 ja 12 kehittämiseen

1.6 Kehitämme seudullisessa yhteistyössä matkailupalveluja ja mahdollistamme kasvun

1.7 Keskitymme työllisyydenhoitoon seudullisesti ja omin toimin

1.8 Tuemme yrityksiä osaavan työvoiman saamisessa

1.9 Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä

2. Hiilineutraali ja kestävä tulevaisuuden kaupunki

2.1 Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen

2.2 Saavutamme hiilineutraalisuustavoitteen kannustamalla asumaan, elämään ja yrittämään kestävästi ja hiilineutraalisti

2.3 Ehkäisemme ilmastonmuutosta kuljetapamuotoihin vaikuttaen ja kestävää liikkumista edistäen

- Edistämme tiheää joukko- ja liityntäliikennettä: kuuma nauhataajama
- Parannamme kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia

2.4 Turvaamme lähiluonnon monimuotoisuuden samalla luontopalveluja kehittäen

2.5 Maankäytössä huomioidaan hiilinielut, luonnon monimuotoisuus ja muut ympäristövaikutukset

3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset

- 3.1 Monipuolinen kesäpäivän kulttuurikaupunki: liikuntaa, harrastusmahdollisuuksia, taidetta, tapahtumia ja museoita sekä kirjastopalveluita.
- 3.2 Hyödynnämme historiaamme ja tunnettavuuttamme
- 3.3 Toivotamme tapahtumat tervetulleiksi kaupunkiympäristöömme, julkinen tila on avoin
- 3.4 Vahvistamme terveyden vaalimista
- 3.5 Edistämme ikäihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua
- 3.6 Ehkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä lieveilmiöineen
- 3.7 Tuemme lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja kasvun edellytyksiä
- 3.8 Lisäämme yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi

4. Kasvun ja oppimisen edelläkävijä

- 4.1 Kasvatamme lapsia ja nuoria paikalliset juurensa tunteviksi, itsetunnoltaan terveiksi sekä tulevaisuuteen suuntautuviksi
- 4.2 Kasvatamme toisia kunnioittavia, suvaitsevia, sivistyneitä ja kansainvälisiä ihmisiä
- 4.3 Yhteisöllisyyttä vahvistamalla ennaltaehkäisemme kiusaamista
- 4.4 Profiloidumme monipuolisesti 2. asteen opintojen, työelämäyhteyksien ja yrittäjyyskasvatuksen kaupunkina
- 4.5 Mahdollistamme oppimisen kaiken ikäisille
- 4.6 Tiedostamme koulutuksen tuen tarpeen ja mahdollistamme laadukkaan opetuksen
- 4.7 Tarjoamme turvalliset, terveelliset ja laadukkaat oppimisympäristöt

5. Liikkuva ja harrastava Kangasala

- 5.1 Edistämme kaupungin liikuntamahdollisuuksia sisällä ja ulkona
- 5.2 Kehitämme houkuttelevia retkeilyreittejä ja virkistysalueita
- 5.3 Mahdollistamme monipuolista harrastustoimintaa
- 5.4 Teemme monipuolista yhteistyötä järjestöjen kanssa
- 5.5 Vahvistamme harjujen ja näkötorien tunnettavuutta ja hyödynnämme harjuja virkistys- ja luontokohteena
- 5.6 Käytämme järviluontoa monipuolisesti matkailun, vapaa-ajan ja harrastamisen kohteena

6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö

- 6.1 Ylläpidämme ja vahvistamme kaupungin hyvää imagoa työnantajana työvoimasta kilpailtaessa
- 6.2 Työpäivä Kangasalla vahvistaa hyvän piiriä
- 6.3 Kehitämme johtamista ja esihenkilötyötä
- 6.4 Korostamme osaamisen johtamista ja osaamistarpeiden ennakointia
- 6.5 Panostamme työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työyhteisötaitoihin
- 6.6 Kannustamme henkilöstöä työn ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen

7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala

- 7.1 Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme
- 7.2 Kuulemme palautteen ja kehitämme asiakaskokemusta
- 7.3 Edistämme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, yhtenä painotuksena perheiden ja vanhemmuuden tukeminen
- 7.4 Lisäämme avustuksilla ja yhteistyöllä kolmannen sektorin vaikuttavuutta
- 7.5 Edistämme esteettömyyttä palveluissa, suunnittelussa ja rakentamisessa
- 7.6 Lisäämme sähköisiä palveluita kaupunkilaisille
- 7.7 Vastuullinen viestintä on kaikkien yhteinen asia

8. Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu

- 8.1 Kehitämme yhtä aikaa sekä kaupunkia että maaseutua
- 8.2 Luomme edellytyksiä monipuoliselle asuntotuotannolle taajamissa
- 8.3 Vahvistamme asumista ja yrittämistä maaseudulla
- 8.4 Lisäämme vetovoimaisuutta ja viihtyisyyttä rakennetun ympäristön laadulla, korkeatasoisella arkkitehtuurilla, viheralueilla ja taiteella rakennetussa ympäristössä
- 8.5 Profiloitumme laadukkaan ruoan ja elintarviketuotannon alueena

9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

9.1 Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa

9.2 Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirryttyä hyvinvointialueelle uudistamme toimintaamme ja talouttamme tuottavaksi ja tehokkaaksi

9.3 Mitoitamme palvelutuotantomme ja -verkkomme ennakoivasti

9.4 Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella

9.5 Kaikella omistuksella on oltava tarkoitus ja tavoite

9.6 Hyödynnämme tarkoituksenmukaisesti oikeaa tuotantotapaa toiminnassamme

9.7 Huolehdimme edunvalvonnasta kattavasti

9.8 Olemme rohkeita, sallimme erehtymisen, opimme virheistä

2.2 Kangasalan kaupungin palvelukeskusten strategiset tavoitteet vuonna 2025

Palvelukeskusten yhteiset strategiset tavoitteet vuonna 2025

	<p>1. Elinvoiman edellytykset kunnossa</p>
	<p>9. tuottava ja tehokas kaupunkikonserni</p>

Lisäksi palvelukeskuksilla on ollut mahdollista valita itse 2-4 muuta strategista tavoitetta:

Strateginen johto

	<p>2. Hiilineutraali ja kestävän kehityksen Kangasala</p>
	<p>6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö</p>
	<p>7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala</p>

Sivistyskeskus

	<p>3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset</p>
	<p>6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö</p>

Tekninen keskus

	<p>2. Hiilineutraali ja kestävän tulevaisuuden kaupunki</p>
	<p>6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö</p>

3 Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat

3.1 Talousarvion rakenne ja periaatteet lainsäädännössä

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarvot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Edellä 3 momentissa säädettyä alijäämän kattamisvelvollisuutta sovelletaan myös kuntayhtymiin.

3.2 Taloudellinen tilanne ja kehitysnäkymät

3.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen talouden elpyminen taantumasta on vaivalloista. Suomen Pankin syyskuun 2024 ennusteen mukaan Suomen BKT supistuu vielä vuonna 2024. Talous toipuu hitaasti, ja vuonna 2025 BKT kasvaa 1,1 %. Vuonna 2026 kasvu kiihtyy 1,8 prosenttiin. Inflaation ennustetaan olevan reilun prosentin verran vuonna 2024, josta se nopeutuu lähemmäs kahta prosenttia seuraavina vuosina. Työmarkkinat ovat kärsineet heikosta suhdanteesta, mutta työttömyysaste alkaa pienentyä vuodesta 2025 alkaen. Riskit painottuvat lyhyellä aikavälillä ennustettua heikomman kasvun suuntaan.

Suomen talous on kasvanut alkuvuonna 2024 vaimeasti. Yksityinen kulutus ja yksityiset investoinnit ovat kehittyneet heikosti, ja vienti sekä julkinen kysyntä ovat kannatelleet haurasta kasvua. Bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan kuluvana vuonna 0,5 %. Talous alkaa kuitenkin vähitellen piristyä, ja vuonna 2025 BKT kasvaa 1,1 %. Vuonna 2026 kasvu kiihtyy 1,8 prosenttiin.

Suhdannenäkymät kuitenkin kohenevat, ja taloudellinen epävarmuus hälvenee vähitellen. Samalla rahoitusmarkkinoilla odotetaan korkotason laskevan asteittain. Työllisyyden kohoneminen ja ansioiden nousu vahvistavat ensi vuonna ostovoimaa. Myös maltillinen inflaatio tukee ostovoiman toipumisen edellytyksiä. Lisäksi vientimarkkinoiden kasvu vahvistuu. Nämä tekijät tukevat Suomen talouden toipumista ja kasvun vahvistumista lähivuosina.

Teollisuudessa ja viennissä on nähtävissä orastava käänne, mutta sen jatkuminen ei ole selvää. Viennin kehitys riippuu pitkälti siitä, miten Suomen vientimarkkinat kehittyvät loppuvuonna 2024 ja vuoden 2025 alkupuolella. Geopoliittiset riskit, ml. maailmantalouden blokkiutuminen, arvoketjujen uudelleenjärjestelyt ja aseelliset konfliktit, ovat edelleen ajankohtaisia.

Kotimaassa on epävarmaa, kuinka pitkään kuluttajien varovaisuus jatkuu, ja milloin rakennusala alkaa viimein toipua. Myös positiiviset yllätykset ovat kuitenkin mahdollisia. Talouden elpyminen voi olla ennustettua nopeampaa, jos yritysten ja kotitalouksien luottamus paranee, mikä lisäisi yksityistä kulutusta ja asuntoinvestointeja.

Pitkään jatkunut heikko suhdannetilanne on näkynyt työmarkkinoilla työttömyysasteen nousuna ja työllisyysasteen laskuna. Työmarkkinoiden heikentymisen tasoittumisesta on kuitenkin ollut merkkejä vuoden 2024 kesällä. Työttömien määrä kasvoi edelleen heinäkuussa 2024, mutta työllisten määrän lasku on näyttänyt hidastuvan. Heinäkuussa 2024 työttömyysaste oli 8,3 prosenttia, ja työikäisen väestön (20–64-vuotiaat) työllisyysaste oli 76,8 prosenttia.

Kansantalouden tilinpidon mukaan yksityisen sektorin työllisten ja työtuntien määrät laskivat vuoden 2024 toisella neljänneksellä, samalla kun julkisyhteisöjen vastaavat luvut kasvoivat. Pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut keväästä 2023 alkaen, ja kasvu on kiihtynyt kesällä 2024. Lähiaikojen työllisyyden

kasvumahdollisuuksia heikentää se, että avointen työpaikkojen määrä on vähentynyt ja yritysten työllistämisedotukset ovat vähäisiä. Vuoden 2024 työttömyysaste nousee 8,3 prosenttiin. Suhdanteen kohtuessa työttömyysastekin alkaa laskea, ja se asettuu Suomen pankin arvion mukaan 7,8 prosenttiin vuonna 2026.

3.2.2 Kuntaliiton arvio kuntien talouden tilanteesta ja näkymistä

Kuntien ja kuntayhtymien talouden tila oli vielä vuonna 2023 poikkeuksellisen vahva sote-uudistukseen liittyneiden poikkeuksellisten ja kertaluonteisten tuloerien vuoksi. Kuntien sivistystoimen kustannukset kasvoivat kuitenkin nopeasti, minkä vuoksi kuntien taloudelliset tunnusluvut ovat alkaneet heikentyä nopeasti vuoden 2024 alkupuolella.

Kuntaliiton syksyn 2024 talousbarometrin mukaan kuntien talouden tila on heikentynyt merkittävästi. Vastausjakauman vinoutta kuvaa se, että peräti 80 kuntaa (noin 40 %) kokee kuntansa talouden tilan olevan tällä hetkellä huono tai erittäin huono, kun vain 22 kuntaa (noin 10 % vastanneista) pitää talouden tilaa tällä hetkellä hyvänä tai erittäin hyvänä.

Tilanne on vakava erityisesti monissa isoissa kaupungeissa. Kuntakoryhmittäin tarkastellen tämänhetkinen taloustilanne koetaan heikoimmaksi isoissa, yli 100 000 asukkaan kaupungeissa.

Valtiokonttorin taloustilastojen mukaan tilikauden tuloksen ennakoidaan jäävän miinukselle vuonna 2024 esimerkiksi Kuopiossa, Jyväskylässä, Lahdessa, Vantaalla ja Turussa. Monet isot kaupungit ovatkin työstäneet kuluvana vuonna useammalle vuodelle ulottuvia tuntuvia talouden tasapainottamisohjelmia.

Talusbaremetrin mukaan kuntien tilanteet vaihtelevat voimakkaasti myös alueittain. Maakunnista heikoimmat tämänhetkiset arviot löytyvät Kymenlaaksosta kun taas talouden tila on aivan erinäköinen Lapissa ja Pohjanmaalla. Saman maakunnan sisällä vastaukset voivat olla myös kuntakohtaisesti erisuuntaiset.

Yli puolet kunnista ennakoii, että kunnan talouden tilanne heikkenee tulevan vuoden aikana edelleen. Neljä viidestä vastaajasta arvioi, että kunnan talouden tila on 12 kuukauden kuluttua melko huono, huono tai erittäin huono. Suhteessa nykytilanteeseen tilanne heikentyy voimakkaimmin keskisuurissa kaupungeissa sekä Kanta-Hämeessä.

Talousnäkyvien heikkous näkyy Talusbaremetrissä ensimmäistä kertaa huomattavina veronkorotus- ja sopeutuspainaina. Noin 90 prosentissa kuntakenttää on tarvetta kohtalaisille tai huomattavilla sopeutustoimille ja joka toisessa kunnassa painetta kohdistuu myös veroprosenttien nostoon. Sopeutuspaineita on kaikenkokoisissa kunnissa ja eripuolilla Suomea.

Tilanteen vakavuutta korostaa se, että veronkorotuspaine realisoituu noin neljäsosalla kuntia yli 0,50 prosenttiyksikön suuruisena. Vuonna 2024 kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti on 7,46, joten korotustarve on suuri. Yksikään kunta ei kerro, että veroprosenttia olisi mahdollista laskea. Tilanne koskettaa myös hyvin laajaa asukasmäärää, sillä huomattavat korotustarpeet löytyvät tällä erää juuri suurista kaupungeista.

Veronkorotuspaineiden taustalla on moni asia. Talouden suhdanteet vaimentavat verotulojen kehitystä, kuntien tuloihin kohdistuu ensi vuonna useita leikkauksia valtion sopeutustoimina, kuntien tehtävät laajenevat ja kustannusten nousu siirtyy kuntien kustannuspohjaan viiveellä. Myös investointitarpeet ovat pysyneet kunnissa korkealla. Kuntaliiton arvion mukaan vaikuttaa siltä, että hyvien vuosien jälkeen tilanteen äkillinen muuttuminen on tullut kuntapäätäjille yllätyksenä, eikä kustannusten kasvuun ole tartuttu riittävän ajoissa. Kustannusten kasvu on saatava kuriin, sillä tilanne ei ole pitkällä aikavälillä kestävä.

3.2.3 Valtion keskeisimpien toimenpiteiden vaikutukset kuntatalouteen vuonna 2025

Kuntien valtionosuuksiin kohdistuu sote-uudistuksesta johtuen pysyvä vähennys (-501 milj. €), jonka vaikutusta lievennetään +277 miljoonalla eurolla. Valtionosuuksiin kohdistuu myös loppuhallituskaudella myös muita leikkauksia, mm. -1 %-yksikön indeksijarru.

Kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähennetään tai kuntien maksutuloja lisätään niin, että kuntatalous vahvistuu 100 miljoonalla euroa. Kuntien valtionosuuksiin kohdistetaan tästä johtuen pysyvä -25 miljoonan euron vähennys.

TE-palveluiden järjestämistä vastuu siirtyy kunnille uutena tehtävänä. Kuntien valtionosuuteen osoitetaan +607 milj. euroa (palvelut) ja +216 milj. euroa (työttömyysturvan laajennus). Uudistuksen rahoitus on yleiskatteellinen ja **ei täysimääräinen suhteessa siirrettäviin tehtäviin sekä vastuisiin.**

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys poistuu, mutta verotulomenetysten kompensatiot pienenevät vastaavasti (lisää tuloveroa, pienentää kuntien valtionosuuksia 329 milj. euroa). Uudistuksen vaikutus on koko maan tasolla neutraali.

3.2.4 Valtionvarainministeriön kuntatalousohjelma vuodelle 2025

Valtionvarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino syvenee lähivuosina. Kuntatalouden tilanne heikkenee vuonna 2024 jyrkästi, kun viime vuo-

teen kohdistuneet poikkeukselliset verorahoituserät poistuivat vahvistamasta kuntataloutta. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän vuonna 2024 noin miljardi euroa negatiiviseksi.

Kuntatalouden tulojen ja menojen epätasapaino syvenee edelleen lähivuosina erityisesti kasvavien kustannusten, investointipaineiden ja sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja takaisinperinnän seurauksena. Hallituksen päätösten nettovaikutus on kokonaisuudessaan kuntataloutta hieman vahvistava, vaikka kuntien tehtävien ja velvoitteiden purkamisesta arvioituja säästöjä onkin maltillistuttu aiemmin arvioidusta.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta uhkaa heikentyä vuosina 2025–2028 noin 1,9–2,1 mrd. euroa negatiiviseksi. Vuonna 2023 kuntatalouden lainakanta oli noin 19,9 mrd. euroa, ja painelaskelmassa se uhkaa nousta tarkastelujakson lopulla 28,0 mrd. euroon. Tulojen ja menojen merkittävä epätasapaino edellyttää palveluiden sopeuttamista käytettävissä oleviin tuloihin.

Laskennallinen talouden sopeutuspaine kasvaa kehyskauden (2025-2028) lopussa kaikissa kuntakokoryhmissä

Kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan koko maan näkymien ohella myös kuntakokoryhmittäin. Kevään 2024 kuntatalousohjelmaan verrattuna kuntatalouden lähivuosien kehitysnäkymät ovat heikentyneen koko maan tasolla ja kuntakokoryhmittäin.

Kunnallisveron laskennallinen korotuspaine kasvaa tarkastelukauden loppua kohden mentäessä koko maan tasolla, mutta vuonna 2028 tilanne tasoittuu vuoden 2023 valtionosuuksien takaisinperinnän ja hallitusohjelman mukaisen peruspalvelujen valtionosuuden indeksijarrun poistuessa. Erityisesti pienemmissä kuntakokoryhmissä laskennallinen veroprosentin korotuspaine kasvaa joinakin vuosina merkittävästi. Laskennallinen korotuspaine näkyy myös negatiivisena vuosikatteenä ja tilikauden tuloksena. Veropohjan rapautuminen voi olla kasvava uhka varsinkin pienemmissä kuntakokoryhmissä, jos kehitys jatkuu väestöennusteen mukaisesti. Tarkastelujakson aikana toiminnan ja investointien rahavirta laskee koko maan tasolla ja kaikissa kuntakokoryhmissä negatiiviseksi. Heikkenevää toiminnan ja investointien rahavirtaa tarkasteluperiodilla selittävät merkittävältä osin nettointestointien pysyminen korkealla tasolla erityisesti suurissa kaupungeissa sekä sote-uudistuksen verohäntien poistuminen.

Vuonna 2024 negatiivisen vuosikatteen kuntia on arvion mukaan 16, mikä on hieman enemmän kuin edeltävänä vuonna. Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvaa kuitenkin merkittävästi tarkastelukauden loppua kohden. Negatiivisen vuosikatteen kunnista suurin osa on alle 10 000 asukkaan kuntia, mutta kauden lopussa mukana on myös yksi yli 100 000 asukkaan kaupunki.

Kuntakokoryhmittäisiin ja kuntakohtaisiin arvioihin tulee suhtautua varauksella ja pitkälle meneviä tulkintoja välttämällä, mutta tarkastelulla voidaan saada suuntaa erikokoisten kuntien talouden kehitykselle.

3.2.5 Kangasalan kaupungin talous

Kuntataloudessa taloutta voidaan pitää tasapainossa, kun vuosikate kattaa käyttöomaisuuden poistot. Vuosikatteen tulee pääsääntöisesti kattaa myös investoinnit, jotta kuntatalous olisi kokonaisuudessaan tasapainossa. Talouden analysointi on haastavaa, koska keskeiset laskelmat, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma saattavat antaa osittain ristiriitaisen kuvan taloustilanteesta. Tilikausi saattaa olla ylijäämäinen, mutta rahoitusasema heikkenee kaupungin velkaantuessa investointien rahoituksen johdosta. Erityisesti väestöpohjaltaan kasvavissa kunnissa, kuten Kangasalla, tilanne on ollut tämän suuntainen.

Kangasalan kaupungin talous on ollut tasapainossa vuodesta 2010 alkaen edellä mainituin kriteerein lukuun ottamatta vuosia 2012 jolloin tulos oli -1,3 miljoonaa euroa, vuonna 2014 tulos oli -1,7 miljoonaa euroa ja vuonna 2018 tulos oli -3,8 miljoonaa euroa. Tilinpäätösten tulosten muodostumiseen ovat vaikuttaneet merkittävästi kertaluonteiset erät, kuten käyttöomaisuuden myyntivoittotulot, kaupungin sijoitusomaisuuteen liittyvät kirjaukset sekä muut kertaluonteiset erät. Vuosina 2019-2021 Kangasalan kaupungin tilikauden tulokset olivat positiivisia yhteensä 23,2 milj. euroa. Vuoden 2022 tilinpäätöksen tulos oli -0,16 milj. euroa miinuksella, mutta tilinpäätöserien jälkeen tilikauden ylijäämä oli 2,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 tilinpäätöksen tulos oli 3,1 milj. euroa ja ylijäämä 5,8 milj. euroa.

Kangasalan kaupungin lainakanta oli vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan 111,6 miljoonaa euroa eli 3 333 euroa asukasta kohden. Kaupungin kassavaroja käytetään toiminnan ja investointien rahoitukseen. Kaupunki ottaa vuoden 2024 aikana **35** milj. euroa talousarviolainaa ja lainaa arvioidaan tarvittavan vuonna 2025 yhteensä **24** milj. euroa. Talousarvion laatimisvaiheessa arvioidaan, että vuoden 2025 lopussa kaupungin lainakanta on yhteensä **134,12** milj. euroa.

Talousarvioesitys vuodelle 2025 on varsinaisen toiminnan osalta alijäämäinen ja kaupungin talous ei ole tasapainossa tulojen ja menojen epäsuhtaan johdosta. Kangasalan Vesi -liikelaitoksen yhtiöittämisestä syntyvän kertaluonteisen myyntivoiton arvioidaan olevan noin 28,7 milj. euroa ja tämän ansiosta vuoden kirjanpidollinen tilikauden tulos on 25,5 milj. euroa. Lopullinen yhtiöittämiseen liittyvä kauppahinta tarkentuu vuoden 2024 tilinpäätöksen valmistuessa. Ilman kertaluonteista myyntivoittoa tilikauden tulos olisi -3,2 miljoonaa euroa negatiivinen ja alijäämä investointivarausten purkamisen jälkeen olisi -2,7 miljoonaa euroa. Suunnitelmavuosien tilikaudet ovat muodostumassa alijäämäisiksi, mutta talous- ja tuotavuusohjelman toimenpiteiden ansiosta suunnitelmakauden lopulla lähestytään tasapainotilaa, jossa vuosikate kattaa käyttöomaisuuden poistot.

Tulorahoituksen riittämättömyys investointien kattamiseksi johtaa kaupungin voimakkaaseen velkaantumiseen. Talousarviolainaa vuodelle 2025 arvioidaan otettavan yhteensä **24** milj. euroa, suunnitelma- vuodelle 2026 yht. **35** milj. euroa ja suunnitelmavuodelle 2027 yht. **36** milj. euroa. Samaan aikaan kaupungin kassaa rasittavat lainojen kasvaneet korkomenot ja lainakannan lyhennykset. Lainakantaa lyhennetään vuosina 2025-2027 arviolta **64** milj. euroa.

Kaupungin sijoitussalkun myönteisellä kehityksellä / arvonmuutoksella on positiivinen kirjanpidollinen vaikutus rahoituskustannusten kokonaisuuteen. Eli myönteisesti kehittyvä sijoitussalkku vähentää kasvavien korkokustannusten kirjanpidollista vaikutusta kaupungin tuloslaskelmaan.

Suunnitelmavuosien talouden näkymät ovat haastavia. Sote-uudistuksesta johtuneiden verotulojen leikkausten johdosta valtionosuuksien osuus tulorahoituksesta on kasvanut merkittävästi. Valtionosuusjärjestelmän kautta tasataan kuntien verotuloja verotulojen tasausjärjestelmän kautta. Kuntien rahoitusjärjestelmän kokonaisuudistus, joka on suunniteltu astuvan voimaan vuonna 2026 on tarpeellinen, mutta sisältää myös riskejä. Epävarmuutta rahoitusjärjestelmän uudistamisessa aiheuttaa erityisesti se, että julkisen sektorin alijäämäisyyttä korjaavat toimenpiteet on edellisten hallitusten toimesta kohdistettu kuntien talouteen vähentämättä kuntien lainsäädännöllisiä tehtäviä.

Valtionosuussidonnaisuuden kasvaminen lisää tulorahoituksen riskejä, mikäli valtion toimesta tehdään yksipuolisia muutoksia valtionosuusjärjestelmän kriteereihin tai maksatuksen toimeenpanoon.

Kuntien osuus yhteisöverotulojen jako-osuudesta on pienentynyt ja tämä on havaittavissa myös Kangasalan kaupungin verotulokertymässä. Yhteisöverotulot ovat myös luonteeltaan erityisen suhdanneherkkiä, joka luo epävakautta kuntien rahoituksen ennakointiin. Kuntien keräämästä kiinteistöverosta kohdennetaan puolet kuntien yhteiseen verotulojen tasausjärjestelmään, jolla tuetaan verotulopohjaltaan heikompia kuntia. Nämä kaikki osatekijät yhdessä heikentävät kaupungin tulorahoituspohjan enustettavuutta.

Kangasalan kaupunki tulee jatkamaan taloussuunnitelmassa mittavan investointiohjelman toteuttamista. Investointien rahoitus vieraalla pääomalla vaikuttaa lainakannan kehitykseen ja talouden tunnuslukuihin taloussuunnitelmakaudella. Investointien toteutusajankohtia tulee kuitenkin arvioida tiukentuneessa taloustilanteessa kriittisesti. Kaupunginhallitus on asettanut poistonalaisten investointien ohjaamiseen investointikatton, joka on talousarviovuodelle 2025 yhteensä 23,6 milj. euroa. Talous- ja tuotavuusohjelmassa tullaan myös arvioimaan suunnitelmavuosien investointien toteutusta ja aikatauluja.

Suunnitelmakaudella tullaan nostamaan uutta lainaa arviolta keskimäärin 32 miljoonaa euroa vuodessa ja samalla myös lainojen lyhennykset sekä korkomenot kasvavat. Vaikka lainojen lyhennysohjelma kuormittaa kaupungin maksuvalmiutta, se kuitenkin hillitsee osaltaan lainamäärän nettokasvua. Asukasmäärän vuosittainen kasvu tasaa osaltaan lainakannan tunnuslukuvaikutuksia ja kasvattaa verotulopohjaa. Lisääntyvät korkomenot ja investointien myötä kasvavat poistot vähentävät käyttötalouden liikkumavaraa ja ovat pois palvelutuotannon rahoituskehyksistä tulevina vuosina.

Vuoden 2025 talousarvion ulkoiset toimintatuotot ovat 11,7 miljoonaa euroa, mikä on noin 10 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa 2024. Muutos johtuu pääosin Kangasalan Vesi -liikelaitoksen yhtiöittämisestä.

Ulkoiset toimintakulut ovat 117,7 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut ovat 63,7 milj. euroa ja palvelujen ostot noin 34,5 milj. euroa. Palvelujen ostoissa suurin muutos on TE-uudistus, jossa työllisyyspalvelujen kokonaisuus hankitaan jatkossa ostopalveluna Tampereen seudun työllisyysalueelta.

Kangasalan tuloveroprosentti vuonna 2024 on 9,40 %. Talousarvio 2025 on laadittu 9,40 % kunnallisveroprosentilla. Verotulot ovat yhteensä 94 miljoonaa euroa. Verotuloista 80,3 milj. euroa kertyy kunnan tuloverosta, 9,8 milj. euroa kiinteistöverosta sekä 3,9 milj. euroa yhteisöverosta. Valtionosuudet ovat 20,1 miljoonaa euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut ovat yhteensä -0,6 miljoonaa euroa vuonna 2025. Rahoitustuottoihin on arvioitu osinkotuotot sekä sijoitusomaisuuden tuottokehitys. Rahoituskuluissa vuoden 2025 arvioidut korkokulut ovat noin 3 miljoonaa euroa, mikä on lähes miljoona euroa enemmän kuin vuoden 2023 tilinpäätöksessä. Lainakannan kasvaessa markkinakorkojen tulevaisuuden kehityksellä on merkittävä vaikutus korkokuluihin ja siten kasvavan Kangasalan investointien rahoitukseen.

Investointien suunnitelman mukaiset poistot ovat yhteensä -10,9 miljoonaa euroa vuonna 2025, mikä on noin 6 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2023 tilinpäätöksessä. Poistotason merkittävä pieneneminen johtuu pääasiallisesti Kangasalan Vesi -liikelaitoksen yhtiöittämisestä sekä valtuuston vuonna 2024 hyväksymästä poistosuunnitelman muutoksesta. Uuden poistosuunnitelman merkittävin muutos on katujen ja ulkoalueiden infraan liittyvien investointien poistomenetelmän muutos jäännöspoistosta tasapoistoon.

Vuoden 2025 talousarvioesityksen vuosikate on 7,7 miljoonaa euroa, joka kattaa 25,7 miljoonan euron nettoinvestoinneista 29,9 prosenttia. Vuonna 2025 investointivarauksia puretaan 0,4 miljoonalla eurolla. Tilikauden tulos vuonna 2025 on 10,9 miljoonan euron poistojen jälkeen -3,2 miljoonaa euroa negatiivi-

nen ilman Kangasalan Vesi -liikelaitoksen yhtiöittämisestä syntyvää kertaluonteista myyntivoittoa. Sa-tunnaisiin tuottoihin kirjattavan myyntivoiton sekä tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikausi muodostuu noin 26 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Suunnitelmavuosien tilikaudet ovat muodostumassa alijäämäisiksi.

Tilikausien 2025–2027 yhteenlaskettu alijäämä on -4,6 milj. euroa ilman Kangasalan Vesi -liikelaitoksen yhtiöittämisestä syntyvää kertaluonteista myyntivoittoa. Yhteenlaskettu ylijäämä on 24,1 milj. euroa, kun huomioidaan myös vuodelle 2025 kirjattava myyntivoitto. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä edellisten tilikausien ylijäämää oli yhteensä 72,7 miljoonaa euroa. Suunnitelmakauden investoinnit ovat yhteensä -73,5 milj. euroa ja niihin liittyvät ARA:n rahoitusosuudet yhteensä 2,1 milj. euroa. Suunnitelmakauden yhteenlasketut vuosikatteet ovat 28,5 miljoonaa euroa eli suunnitelmakauden keskimääräinen investointien tulorahoitusprosentti on 39,9 %. Investointivaroja puretaan suunnitelmakaudella yhteensä 1,4 miljoonalla eurolla.

Alhaisen investointien tulorahoitusprosentin (29,9 % vuonna 2025) vuoksi kaupungin tulevia investoin-teja rahoitetaan pääasiallisesti lainanotolla. Taloussuunnitelmakaudella lainakannan arvioidaan kas-vavan vuoden 2023 tilinpäätöksen 1 11,6 miljoonasta eurosta 1 60,1 miljoonaan euroon (ts2027). Laina-määrä asukasta kohden nousee vuoden 2023 tilinpäätöksen 3 334 eurosta vuoden 2027 loppuun men-nessä n. 4 498 euroon.

Talous- ja tuottavuusohjelma

Kaupunginhallituksen vuonna 2023 käynnistämän talous- ja tuottavuusohjelman tavoitteita laajennet-tiin ja tarkennettiin vuoden 2024 alussa. Taloussuunnitelmakauden 2024-2026 käyttötalouden tasapai-notustavoitteeksi asetettiin 7 miljoonaa euroa, joka suunniteltiin jaettavaksi siten, että vuoden 2024 ta-sapainotustavoite olisi 3 miljoonaa sekä vuosien 2025-2026 tavoite 2 miljoonaa euroa vuodessa. Vuo-den 2025 tulo- ja menokehystä laadittaessa kaupungin talouden kokonaistilanne näytti positiivisem-malta kuin talous- ja tuottavuusohjelman tavoitteita laadittaessa, joten kaupunginhallitus päätti keven-tää palvelukeskusten tasapainotustavoitetta 2 miljoonasta eurosta 1 miljoonaan euroon vuonna 2025. Samalla pienennettiin sivistyskeskuksen osuutta vuoden 2025 tasapainotustavoitteista.

Talous- ja tuottavuusohjelma kulkee talousarviovalmistelun rinnalla ja sitä johtaa kaupunginhallitus. Oh-jelman etenemistä seurataan ja siitä raportoidaan valtuustolle, henkilöstölle sekä tarkastuslautakun-nalle. Kaupunginhallitus tekee tarvittaessa muutoksia ja tarkennuksia talous- ja tuottavuusohjelman ta-voitteisiin.

3.2.6 Talouden ja toiminnan seuranta

Valtuustolle toimitettava talouden ja toiminnan seuranta toteutetaan puolivuosittein. Kuntien automaattisessa talousraportoinnissa (Kuntatieto/AURA) noudatetaan Valtiokonttorin ohjeita ja aikatauluja. Kaupunginhallitus antaa talouden seurannasta tarvittaessa muita ohjeita talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Merkittävimpien konserniyhtiöiden talouden ja toiminnan seuranta toteutetaan puolivuosittein.

3.2.7 Kaupungin sijoitusvarallisuuden taso ja käyttö

Vuoden 2005 talousarvion ja 2005–2007 taloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä on päätetty, että talousarviokäsittelyn yhteydessä määritellään sijoitusvarolle ns. säilyttämistaso, joka lasketaan siten, että alkuperäiseen pääomaan 12,38 miljoonaa euroa lasketaan vuoden 1996 alusta 4 prosentin korkoa korolle. Vuoden 2019 alusta lukien päätettiin, että sijoitusten pääomalle (31.12.2018) lasketaan 3 prosentin korkoa korolle tuottotavoite. Vuoden 2024 talousarviossa päätettiin jälleen nostaa sijoitusvarojen tuottotavoite 4 prosenttiin.

Valtuusto on kokouksessaan 1.2.2021 § 38 päättänyt tulouttaa sijoitusomaisuuden pääomasta 7,9 milj. euroa vuodelle 2021 siten, että sijoitusomaisuuden vähimmäispääomaksi jää vähintään 25,0 milj. euroa. Edellä esitettyjen päätösten ja laskentaperiaatteiden mukaisesti sijoitusomaisuuden määrä on arvioitu vuodelle 2024 (sijoitussalkun syyskuun 2024 arvon perusteella) ja tavoitetaso asetettu vuodelle 2025. Arvio vuoden 2025 kehityksestä on maltillinen.

Sijoitusvarallisuuden tuottotavoite vuodelle 2024

Kaupungin sijoitussalkkua hoitavan Evli Oyj:n mukaan sijoitusvarojen pääsalkun tuottotavoite voidaan pitää nykyisellä tasolla 4 %:ssa myös vuonna 2025 riskitasoja muuttamatta.

31.12.2020	31,79 milj. euroa	31.12.2023	29,3 milj. euroa
31.12.2021	29,94 milj. euroa	31.12.2024	* 31,7 milj. euroa
31.12.2022	26,5 milj. euroa	31.12.2025	**33,0 milj. euroa

*Ennuste 31.12.2024

**tavoitetaso 31.12.2025

Edellä mainitun lisäksi, mikäli sijoitusvarojen tuotto ylittää 31.12.2024 määritellyn tason, on mahdollista erillisellä valtuuston päätöksellä tulouttaa sijoitusvarojen tuottoa investointi- ja kehityshankkeiden rahoittamiseksi, jotka edistävät kaupunkilaisten hyvinvointia, Kangasalan kaupungin keskustan vetovoimaa tai elinkeinoelämän kehittämishankkeiden toteuttamista. Sijoitusomaisuutta ei käytetä kaupungin

palvelutuotannon pysyvien toimintakulujen katteeksi. Mikäli strategisten kehittämishankkeiden toteuttaminen edellyttää, voi valtuusto tehdä edellä esitetystä täydentävän erillispäätöksen sijoitusomaisuuden käytöstä.

3.3 Talousarvion sitovuustaso

Talousarvio- ja suunnitelma on kaupungin toiminnan ja talouden ohjausväline. Toiminnan ohjaus tapahtuu toiminnallisten tavoitteiden sekä palvelukeskuksille osoitettujen resurssien kautta käyttötalousosassa ja investointiosassa. Talouden ohjaus puolestaan toteutuu tarkastelemalla tuloslaskelmaa ja rahoituslaskelmaa, jotka kokoavat kaikki resurssitarpeet ja niistä voidaan päätellä kunnan tulojen riittävyys koko toiminnan ylläpitämiseksi.

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Talousarvion käyttötalousosassa sitovia eriä ovat palvelukeskusten ulkoiset toimintatuotot ja ulkoiset toimintakulut. Määrärahat ovat bruttomääräisiä. Ylimääräisen tai budjetoimattoman tulon kertyminen ei oikeuta menojen ylittämiseen.

Tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut.

Rahoituslaskelmassa sitovia eriä ovat pitkäaikaisten lainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys ja antolainasaamisten vähennys.

Häiriötilanteiden aikana ja poikkeusoloissa kaupunginjohtajalla on oikeus tehdä tilanteen edellyttämiä kiireellisiä ja välttämättömiä rahoituspäätöksiä.

Investointien määrärahat ovat palvelukeskuksittain sitovia valtuustoon nähden.

Kaupunkistrategiasta talousarviokirjaan kirjatut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat palvelukeskuksittain valtuustoon nähden sitovia.

3.3.1 Sitovat määräraha-arviot TAE2025

21.10.2024

Tulot	1 000 euroa	Menot	1 000 euroa
Käyttötalousosa		Käyttötalousosa	
Toimintatuotot	11 732	Toimintamenot	-117 668
Strateginen johto	1 080	Strateginen johto	-21 400
Sivistyskeskus	3 652	Sivistyskeskus	-65 209
Tekninen keskus	7 000	Tekninen keskus	-31 059
Tuloslaskelmaosa	116 569	Tuloslaskelmaosa	-2 989
Verotulot	94 002	Korkokulut	-2 977
Valtionosuudet	20 137	Muut rahoituskulut	-12
Korkotuotot	640		
Muut rahoitustuotot	1 790		
Investointiosa	920	Investointiosa	-26 575
Strateginen johto	20	Strateginen johto	-3 000
Sivistyskeskus	-	Sivistyskeskus	-1 475
Tekninen keskus	900	Tekninen keskus	-22 100
Rahoitusosa	24 000	Rahoitusosa	-20 970
Antolainasaamisten vähennykset	0	Antolainasaamisten lisäykset	-1 500
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 866
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	Tulorahoituksen korjauserät	-604
Korottomien velkojen muutos	0		
Kokonaistulot yhteensä	153 221	Kokonaismenot yhteensä	-168 202

3.4 Tilivelvollisuus

Kuntalain mukaan tilintarkastuskertomuksessa annetaan mm. lausunto sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä sekä mahdollisesta tilivelvolliseen kohdistuvasta muistutuksesta.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen, lautakuntien ja johtokuntien jäsenet sekä johtavat viranhaltijat.

Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kaupunginjohtaja, kehitysjohtaja, talousjohtaja, hallintojohtaja, henkilöstöjohtaja, laskentapäällikkö, sivistyskeskuksen talouspäällikkö, sivistyskeskuksen hallintopäällikkö sekä palvelukeskusten johtajat. Lisäksi johtavia tilivelvollisia viranhaltijoita ovat palvelualueiden esimiehet sekä hallintosäännössä määrätyt toimielinten esittelijät.

KÄYTTÖTALOUS

4 Toimintatuotot ja toimintakulut palvelukeskuksittain

Talous

21.10.2024

Strateginen johto	TP 2023	TA 2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	6 076 032	7 435 000		7 435 000	6 176 152	6 278 083	6 382 049
ulkoiset	2 086 219	2 247 000	0	2 247 000	1 080 000	1 080 000	1 080 000
sisäiset	3 989 813	5 188 000		5 188 000	5 096 152	5 198 083	5 302 049
Toimintamenot	-17 505 991	-20 278 783	875 000	-19 403 783	-22 572 740	-22 946 556	-23 327 612
ulkoiset	-16 228 982	-18 829 265	875 000	-17 954 265	-21 400 000	-21 762 000	-22 131 000
sisäiset	-1 277 009	-1 449 518		-1 449 518	-1 172 740	-1 184 556	-1 196 612
Toimintakate	-11 429 959	-12 843 783	875 000	-11 968 783	-16 396 588	-16 668 473	-16 945 563
Poistot ja arvonalentumiset	-285 586						

Talous

21.10.2024

Sivistyskeskus	TP 2023	TA 2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	5 043 786	4 002 210	39 083	4 041 293	3 652 148	3 652 148	3 652 148
ulkoiset	5 043 786	4 002 210	39 083	4 041 293	3 652 148	3 652 148	3 652 148
Toimintamenot	-85 493 906	-84 994 402	804 830	-84 189 572	-88 241 706	-89 607 145	-90 999 763
ulkoiset	-62 798 249	-63 576 305	804 830	-62 771 475	-65 208 937	-66 511 996	-67 841 000
sisäiset	-22 695 657	-21 418 097		-21 418 097	-23 032 770	-23 095 149	-23 158 763
Toimintakate	-80 450 119	-80 992 192	843 913	-80 148 279	-84 589 558	-85 954 997	-87 347 615
Poistot ja arvonalentumiset	-1 149 567	-1 663 284		-1 663 284	-1 176 016	-1 332 389	-1 155 588

Talous

21.10.2024

Tekninen keskus	TP 2023	TA 2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	29 200 953	27 723 970		27 723 970	28 632 896	28 732 896	28 882 896
ulkoiset	6 724 069	6 770 000		6 770 000	7 000 000	7 100 000	7 250 000
sisäiset	22 476 885	20 953 970		20 953 970	21 632 896	21 632 896	21 632 896
Toimintamenot	-29 931 107	-36 205 836	1 834 730	-34 371 106	-33 582 538	-34 231 274	-34 892 570
ulkoiset	-27 326 415	-32 988 390	1 834 730	-31 153 660	-31 059 000	-31 680 000	-32 313 000
sisäiset	-2 604 692	-3 217 446		-3 217 446	-2 523 539	-2 551 275	-2 579 571
Toimintakate	-730 153	-8 481 866	1 834 730	-6 647 136	-4 949 643	-5 498 378	-6 009 675
Poistot ja arvonalentumiset	-12 751 983	-14 792 143		-14 792 143	-9 701 945	-10 431 978	-10 868 053

Talous

21.10.2024

Koko kaupunki	TP 2023	TA 2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	49 296 653	48 191 180	39 083	48 230 263	38 461 196	38 663 127	38 917 093
ulkoiset	22 438 409	21 719 210	39 083	21 758 293	11 732 148	11 832 148	11 982 148
sisäiset	26 858 243	26 471 970		26 471 970	26 729 048	26 830 979	26 934 945
Toimintamenot	-138 932 794	-147 769 960	3 514 560	-144 255 401	-144 396 985	-146 784 976	-149 219 944
ulkoiset	-112 074 550	-121 297 990	3 514 560	-117 783 430	-117 667 937	-119 953 997	-122 285 000
sisäiset	-26 858 243	-26 471 970		-26 471 970	-26 729 048	-26 830 979	-26 934 945
Toimintakate	-89 636 141	-99 578 780	3 553 643	-96 025 137	-105 935 789	-108 121 849	-110 302 852
Poistot ja arvonalentumiset	-16 859 372	-19 483 427		-19 483 427	-10 877 961	-11 764 367	-12 023 641

TP2023, TA2024 ja MTA2024 sisältävät Vesi -liikelaitoksen

Talousarviossa sisäiset erät eivät ole sitovia määrärahoja, vaan ne esitetään informatiivisena tietona.

4.1 Strateginen johto

Vastuhenkilö: kaupunginjohtaja Oskari Auvinen

Talous

21.10.2024

Strateginen johto	TP 2023	TA 2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	6 076 032	7 435 000		7 435 000	6 176 152	6 278 083	6 382 049
ulkoiset	2 086 219	2 247 000	0	2 247 000	1 080 000	1 080 000	1 080 000
sisäiset	3 989 813	5 188 000		5 188 000	5 096 152	5 198 083	5 302 049
Toimintamenot	-17 505 991	-20 278 783	875 000	-19 403 783	-22 572 740	-22 946 556	-23 327 612
ulkoiset	-16 228 982	-18 829 265	875 000	-17 954 265	-21 400 000	-21 762 000	-22 131 000
sisäiset	-1 277 009	-1 449 518		-1 449 518	-1 172 740	-1 184 556	-1 196 612
Toimintakate	-11 429 959	-12 843 783	875 000	-11 968 783	-16 396 588	-16 668 473	-16 945 563
Poistot ja arvonalentumiset	-285 586						

Toimintaympäristö

Strateginen johto muodostuu seuraavista tehtävistä: vaalit, tarkastustoimi ja strateginen johto, kehittämisspalvelut, henkilöstöpalvelut, viestintä, työllisyyspalvelut, talous- ja tietohallintopalvelut, toimistopalvelut, lakimiespalvelut, logistiikkapalvelut, liikennesuunnittelu, verotus sekä omistajaohjaus.

Valtuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Kaupunginhallitus luo edellytyksiä kaupunkilaisten hyvinvoinnille vaikuttamalla yhteiskunnalliseen kehitykseen, johtamalla ja kehittämällä strategista suunnitelmia ja kaupungin hallintoa sekä ohjaamalla ja yhteensovittamalla organisaation toimintaa kaupunki-strategian ja valtuuston hyväksymien strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Kaupunginhallituksen tehtäväalueita ovat mm. palvelut, talous ja maankäyttö, asunto-, elinkeino- ja maapolitiikka, edunvalvonta, kuntien välinen yhteistoiminta, sidosryhmät ja tiedottaminen, omistajapolitiikka, konserniohjaus ja konsernivalvonta.

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kaupungissa.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päättämät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet.

Talous- ja tietohallintopalvelut tukevat kaupungin strategista johtamista sekä palvelukeskusten toimintaa taloushallinnon sekä keskitettyjen tietohallintopalvelujen rutiini- ja asiantuntijapalveluilla. Talouspalvelut vastaavat taloushallintokokonaisuuden ulkoistetun palvelun ohjauksesta ja valvonnasta yhteis-

työssä kaupungin taloustyöryhmän kanssa. Talouspalvelut tuottavat virallisen talousraportoinnin hallitukselle ja valtuustolle sekä vastaavat johdon raportoinnin kehittämisestä yhteistyössä kehittämisspalvelujen kanssa. Tietohallintopalvelut ohjaavat ja valvovat perustietotekniikkapalvelujen tuottamista yhteistyössä Tampereen ja muiden kehyskuntien kanssa. Lisäksi tietohallintopalvelut toimivat kaupunkiorganisaation asiantuntijana ICT- ja tietojärjestelmähankintoihin, tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvissä asioissa.

Kehittämisspalvelut koordinoi kaupungin sisäistä ja ulkoista kehittämistoimintaa sekä muun muassa kymppi+5- ja digityöryhmän työskentelyä sekä palveluverkkotyötä. Kehittämisspalvelut osallistuu kaupunkitason näkökulmasta kaupungin eri valmistelu-, projekti- ja selvitystehtäviin. Lisäksi kehittämisspalvelut on mukana tiedolla johtamisen kehittämisessä.

Toimistopalvelut tukee kaupungin toimintaa tuottaen asiakaspalvelua (kaupunginvirasto I ja Kaupunki-info) sekä tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon kokonaisuuden.

Liikennesuunnittelu- ja logistiikkapalvelut vastaavat kaupungin kuljetuksista ja joukkoliikenteestä.

Lakimiespalvelut vastaa kaupungin oikeudellisista asiantuntijapalveluista sekä keskusvaalilautakunnan sihteerin ja pysäköinninvalvojan tehtävien hoitamisesta.

Viestintä tuottaa asukkaille ja muille sidosryhmille tietoa kaupungin toiminnasta, edistää vuorovaikutusta ja osallistumista sekä päätöksenteon avoimuutta. Strategian mukaisella viestinnällä tuetaan kaupungin tavoitteiden saavuttamista. Tapahtumien koordinointi sisältyy viestinnän tehtäviin.

Työllisyyspalvelut huolehtii vuoden 2025 alussa toimintansa käynnistävän laajan Tampereen seudun työllisyysalueen tuottamien lakisääteisten te-palvelujen yhteensovittamisesta osaksi Kangasalan kaupungin omaa elinvoimatyötä. Työllisyysalue ottaa hoitaakseen Kangasalan kaupungin työllisyyspalvelujen entisen toimipaikan palveluineen. Tehtäväalueelle keskitetään kotoutumislain kokonaisuudistuksessa 1.1.2025 kunnille siirtyvät maahanmuuttajien asettumiseen ja kotoutumiseen liittyvät tehtävät. Etsivä nuorisotyö siirtyy osaksi nuorisopalvelujen kokonaisuutta.

Henkilöstöpalvelut johtaa, koordinoi ja kehittää organisaation henkilöstöasioita esihenkilötyön tukena. Kaupungin voimassa olevien palvelussuhteiden määrä oli 30.6.2024 tilanteen mukaisesti 1231 (vakituksia palvelussuhteita 1079). Toimintakauden aikana henkilöstömäärä on hieman tätä suurempi (n. 1300-1350).

Business Kangasala Oy vastaa kaupungin elinkeino- ja matkailupalveluista. Elinkeinopalveluilla tuetaan yritysten ja niiden toimintaympäristön kehittymistä sekä uudistumista. Houkuttelemme yrityksiä sijoittamaan kaupunkiin aktiivisella markkinoinnilla ja tonttipolitiikalla. Yhtiö edistää matkailua Kangasalla ja kehittää matkailuelinkeinoa kaupungin strategian mukaisesti.

Painopistealueet

Kaupunginhallitus ohjaa kaupungin kehitystä kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Valtuuston hyväksymässä kaupunkistrategiassa on 9 laajaa tavoitetta. Vuonna 2025 nykyinen valtuusto luo kattavan tilannekuvan toimintaympäristöstä ja valmistelee uutta kaupunkistrategiaa 2033 1.6.2025 aloittavan valtuuston hyväksyttäväksi. Prosessia johtaa kaupunginhallitus.

Kaupunginhallitus johtaa talousarvion valmistelua ja talouden hallintaa kaupunkistrategian mukaisesti pitäen tulot ja menot tasapainossa pitkällä aikavälillä. Kangasalan kaupungin talouden näkymät heikkenivät syksyn 2023 aikana usean tekijän yhteisvaikutuksesta. Kaupunginhallitus käynnisti kolmivuotisen talous- ja tuottavuusohjelman. Vuoden 2025 talousarvio jatkaa talous- ja tuottavuusohjelmaa eri toimenpiteillä niin, että talousarviossa esitetään miljoonan euron tasapainotustoimenpiteet täydentämään jo aiemmin päätettyjä toimenpiteitä. Talous- ja tuottavuusohjelmaa täydennetään tarvittaessa erillispäätöksillä talousarviokäsittelyn lisäksi suunnitelmakaudella.

Tulo- ja menopohjan muutokset, samanaikaiset suuret investoinnit ja niistä seuraavat poistot vaikuttavat siten, että tarkastelujakson toiminnalliset tilinpäätökset muodostuvat alijäämäisiksi. Yksittäisenä vuotena (talousarviovuosi 2025) suunnitelmakaudella on mahdollista kertaluontoisilla toimenpiteillä (Vesiliikelaitoksen yhtiöittäminen) sekä pitkäkestoisilla toimenpiteillä (talous- ja tuottavuusohjelma, poistosuunnitelman muutos) saavuttaa myös kirjanpidollisesti ylijäämäinen tilikauden tulos. Arvio vaikutuksista ja tarvittavista toimenpiteistä laaditaan osana vuosittaista talousarviovalmistelua. Vuosien 2025–2027 talousarviot tarkentuvat valmistelun edetessä.

Kymppi +5 suunnittelulla varaudutaan investointien, kasvun ja toimintaympäristön muutoksiin. Päätösten vaikuttavuuden arvioinnin merkitys on kasvanut entisestään. Edunvalvontaa toteutetaan valmis-teilla olevan edunvalvontasuunnitelman mukaisesti ja yhteistyössä eri tahojen, kuten Pirkanmaan liiton ja Pro9-tie verkoston kanssa.

Julkisten te-palvelujen siirryttyä 1.1.2025 valtiolta kuntien järjestettäväksi, osallistuu Kangasala aktiivisesti yhdessä vastuukunta Tampereen sekä 14 muun sopijakunnan kanssa uuden muodostettavan Tampereen seudun työllisyysalueen toimintaan. Työllisyysaluetta vastuukuntana johtava Tampereen kaupunki toimii lakisääteisenä te-palveluviranomaisena järjestäen te-palvelut kaikkiin alueen sopijakuntiin. Vastuukunnan järjestämien te-palvelujen saatavuus lähipalveluina sopijakuntiin kuten Kangasalle varmistetaan yhteisesti sovittavassa aluepalvelumallissa.

Kaupunginhallitus johtaa strategisen yleiskaavan toimeenpanoa. Kangasala osallistuu aktiivisesti Tampereen kaupunkiseudun kuntien väliseen yhteistyöhön ja tekee lisäksi tarkoituksenmukaista yhteistyötä kaikilla kaupungin raja-alueilla. Keskeisimmät yhteistyökohteet Tampereen kaupungin kanssa ovat Lamminrahka-Ojalan alue sekä Tarastenjärven ja Saarenmaan elinkeinoalueet. Kaikessa kehittämissä huomioidaan MAL-sopimuksen tavoitteet. Kangasala osallistuu valtakunnallisen kehyskuntaverkoston työskentelyyn.

Kaupunginhallitus arvioi konsernirakenteen osalta tarkoituksenmukaisen omistamisen perusteita omistajapolitiikkaan perustuen. Kaupunkistrategian mukaisesti kaikelle omistukselle on perusteet ja kehitysvaihtoehdot. Päivitetty konserniohje yhtenäistää konserniyhtiöiden ohjaamista ja toimintaa. Konserniohjeista ja konsernin kokonaisuutta toteutetaan tiiviisti mm. siten, että konserni johtaa keskeisten kaupungin omistamien yhtiöiden hallitusta. Lisäksi kaupunkikonsernin yhteistyöryhmän toiminta on aktiivista.

Konsernivalvontaa ja riskienhallintaa toteutetaan koko kaupunkikonsernissa voimassa olevan kaupunginhallituksen hyväksymän ohjeen mukaisesti. Valtuuston hyväksymät kaupunkikonsernin eettisten periaatteiden ja toimintatapojen ohjeistus juurrutetaan.

Henkilöstötyötä ohjaa kaupunkistrategia ja henkilöstö- ja työhyvinvointiohjelma. Jatkamme johtamisen ja esihenkilötyön vahvistamista vuonna 2023 aloitetun kaupunkistrategian toteutusta tukevan koulutuksen puitteissa (Onnistumme yhdessä -koulutuskokonaisuus). Painopisteenä on lisäksi työnantajakuvan vahvistaminen, henkilöstön saatavuus sekä työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen. Kehitämme edelleen työntekijäkokemusta. Työterveyspalvelujen osalta aloitamme uuden sopimuskauden Pihlajalinnan kanssa 1.1.25 lukien ja koordinoimme työterveyden toimintaa. Työkykyjohtamista korostetaan edelleen sairauspoissaolojen vähentämiseksi työkykyprosesseja tehostaen. Jatkamme Hyvinvoiva ja aktiivinen Kangasala -hyvinvointihanketta. Kehitämme palkkausjärjestelmiä valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Tuemme Kangasalan Vesi-liikelaitoksen liikkeenluovutusta henkilöstöasioiden osalta. Lisäksi vuoden alussa toteutuu te-palvelu-uudistus henkilöstösiirtoineen.

Kaupungin elinkeino- ja matkailupalvelut tuottaa Business Kangasala Oy. Kaupunginhallitus hyväksyy ostopalvelusopimuksen yhtiön kanssa. Yhtiön tehtävänä on toteuttaa kaupungin elinkeino- ja matkailuohjelmaa. Lisäksi yhtiö vastaa vaikuttavasta yhteistyöstä Business Tampereen ja paikallisten yrittäjäjyhdistysten kanssa. Kangasalan kaupunki ja Kuhmoisten ja Pälkäneen kunnat solmivat sopimuksen matkailun kehittämisestä kolmen kunnan yhteistyönä. Sopimusta operoi Business Kangasala Oy.

Business Kangasala Oy toimii tiiviissä yhteistyössä kaupungin eri palvelukeskusten kanssa. Keskeisiä kehityshankkeita ovat tonttivarannon riittävyys, Lamminrahkan yritystonttien myynti ja markkinointi, Saarenmaan tulevan elinkeinoalueen kehittäminen ja Tarasten kiertotalousalueen edistäminen yhteistyössä alueen kehittäjän kanssa. Yhtiö osallistuu aktiivisesti yrittäjyyskasvatukseen, keskustan alueen kehittämiseen, toimivien yritysten palvelemiseen ja huolehtii sijoittumispalveluista alueelle tuleville yrityksille.

Tampereen seudun työllisyysalueen toiminnan alkamisesta ja palveluista tiedotetaan yhteistyössä vastuukunta Tampereen kanssa. Julkisen sektorin työllisyydenhoitoa ja työttömien työttömyysturvan kertymistä määrittävien lakimuutosten johdosta kaupungin sisäinen tukityöllistäminen päättyy. Päättyminen vähentää määräaikaisen henkilöstön määrää vuositasolla 10 htv:tä. Henkilöstön palkkauksesta säästetään noin 400 000 euroa mutta samaan aikaan menetetään valtiolta saatua palkkatukea noin 200 000 €. Vuositasolla toiminnan päättyminen tuo kaupungille nettona säästöä noin 200 000 €.

Keskusta-alueen uudistamisesta, uusien asuin- ja elinkeinoalueiden rakentumisesta sekä tonttitarjonnasta viestitään aktiivisesti. Työnantajakuvaa vahvistetaan ja kaupungin tapahtumallisuuden edistämistä jatketaan. Verkkoviestintää ja digitaalisia palveluita kehitetään verkkosivu-uudistuksen myötä.

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

Kaupunginhallitus hyväksyi talous- ja tuottavuusohjelma 2.0:n 15.1.2024 § 14 ja sen tavoitteita tarkennettiin 18.3.2024 § 73. Vuoden 2025 talousarvion tulo- ja menokehyksessä kevennettiin palvelukeskusten tasapainotustavoitetta 2 miljoonasta eurosta 1 miljoonaan euroon vuodelle 2025. Lisäksi tasapainotustavoitteen jako-osuuksia tarkennettiin seuraavasti:

Talous- ja tuottavuusohjelman säästötavoitteen jakautuminen palvelukeskuksittain TA2025 1 M€

	Vuoden 2024 jakosuhteella	Vuoden 2025 jakosuhteella	TA2025 menojen vähennys	TA2025 tulojen lisäys	Kommentti
Sivistyskeskus	495 191	300 000	300 000		
Tekninen keskus	329 159	450 000	450 000		
Strateginen johto	175 650	250 000	175 000		
Rahoitusosa				75 000	Kiinteistöveron tuottoarvion nostaminen
	1 000 000	1 000 000	1 000 000		

Strategisen johdon osuus käyttötalousmenojen vähennyksestä vuonna 2025 on 175 000 euroa. Strategisen johdon vuoden 2025 talousarvioesitykseen sisältyy seuraavat talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteet:

- Mobilia, rakentamisavustuksen lopettaminen vuoteen 2024, 100 000 eur
- Vaalien järjestämiskustannusten pienentäminen, 30 000 eur
 - Päätös äänestysaluejaon muutoksesta Val 19.8.2024 § 58
 - Palkkiosäännön uudistaminen
- Koulutus-, työhyvinvointi- ja uudelleensijoitusmäärärahojen vähentäminen henkilöstöpalveluissa, 75 000 eur
- Palvelujen ostojen vähentäminen taloushallintopalveluissa, 50 000 eur
- Palvelujen ostojen vähentäminen elinkeinopalveluissa (Business Kangasala Oy), 30 000 eur
 - Lisätiedot talousarviokirjan kohdassa 4 "Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025"
- YH-Kotien kaupungille maksaman ja edelleen Taloherttualle ohjaaman osingon madaltaminen, 20 000 eur

- Lisätiedot talousarviokirjan kohdassa 4 "Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025"
- Tuloutettavan osingon korotus: Pirkanmaan Laatusännöinti Oy 20 000 eur, Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy 30 000 eur
 - Lisätiedot talousarviokirjan kohdassa 4 "Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025"

STRATEGISET TAVOITTEET 2025

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet:

1. Elinvoiman edellytykset kunnossa ja 9. Tuottava ja tehokas Kangasala

	<p>1. Elinvoiman edellytykset kunnossa</p>
	<p>2. Hiilineutraali ja kestävän kehityksen Kangasala</p>
	<p>6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö</p>
	<p>7. Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala</p>
	<p>9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni</p>

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite
1.1	Kehitämme valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä alueita yritystoiminnan tarpeisiin - Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi
1.7	Turvaamme te-palvelujen jatkuvuuden Kangasalla lähipalveluna yhteistyössä vastuu- kunta Tampereen kanssa
1.8	Autamme alueen yrityksiä uuden työvoiman löytämisessä
1.9	Edistämme työttömien pääsyä työhön tai muuhun ensisijaisempaan palveluun yhteis- työllä työnantajien, oppilaitosten, hyvinvointialueen, kelan ja työttömien kesken
2.1	Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen
2.3	Ehkäisemme ilmastonmuutosta kulkutapamuotoihin vaikuttaen ja kestävästä liikkumista edistäen
6.1	Ylläpidämme ja vahvistamme kaupungin hyvää imagoa työnantajana työvoimasta kilpailtaessa
6.3	Kehitämme johtamista ja esihenkilötyötä
6.5	Panostamme työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työyhteisötaitoihin
6.6	Kannustamme henkilöstöä työn ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen
7.1	Kerromme aktiivisesti ja avoimesti toiminnastamme
7.2	Kuulemme palautteen ja kehitämme asiakaskokemusta
7.6	Lisäämme sähköisiä palveluita kaupunkilaisille
9.1	Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa
9.4	Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella
9.5	Kaikella omistuksella on oltava tarkoitus ja tavoite
9.7	Huolehdimme edunvalvonnasta kattavasti

Tehokkuusmittarit

Kangasalan kaupunki	TP2023	MTA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Sairauspoissaolot (SBI-luku)	4,8	4,4	4,4	4,3	4,1
SBI= Tiedolla johtamisen järjestelmä					

Informatiiviset tunnusluvut

Kangasalan kaupunki	TP2023	MTA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Vuosikate euroa /asukas	597	193	224	273	316
Vuosikate /poistot, %	119	77	71	81	94
Investointien tulo-rahoitus-%	44,3	28,6	29,9	53,9	38,4
Lainakanta euroa/asukas	3334	3798	3899	4244	4498
Joukkoliikenteen matkustajamäärä	1 227 500	1 300 000	1 350 000	1 400 000	1 450 000
Henkilöstön määrä	1363	1400	1390	1395	1400
-voimassa oleva palvelussuhde					
-Palkkaa saavan henkilöstön määrä (vuoden keskiarvo, SBI)	1269	1320	1280	1290	1300
Henkilöt joilla ei sairauspoissaoloja vuoden aikana (kaikki palvelussuhteet)	48 %	51 %	53 %	54%	54 %
Henkilötyövuodet (htv 2)*	1231	1235	1260	1270	1280
Henkilöstökustannukset milj. euroa	62,1	65,1	63,7	65,0	66,3

*) palkalliset palveluksessaolopäivät kalenteripäivinä

Informatiiviset tunnusluvut

Strateginen johto	TP2023	MTA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Henkilöstö	34	33	28*	28*	28*
Työllistetyt	38	40	0	0	0
Toimintakulut/asukas	523	570	656	657	655
Ulkoiset nettomenot/euroa/asukas	422	551	591	593	591

*Palkkaa saava henkilöstö (vuoden keskiarvo)

Väestö (tilastointipäivä 31.12.).

Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen.

Väestö:	TA 2025 - TS 2027
2023	33 473 virallinen
2024	34 000 ennuste
2025	34 400 ennuste
2026	34 900 ennuste
2027	35 600 ennuste

4.2. Kangasalan kaupunkikonserni

Kangasalan kaupunkikonserni muodostuu Kangasalan kaupungista ja niistä yhteisöistä, joissa kaupungilla on määräysvalta (tytäryhteisöt).

Tytäryhteisöt	Omistus- osuus -%
Business Kangasala Oy	100,0
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	100,0
Kangasalan Lämpö Oy	100,0
Kangasalan Parkki Oy	100,0
Kangasalan Uimahalli Oy	100,0
Kangasalan Vesi Oy	100,0
Kangasala-talo Oy	100,0
KOY Kangasalan Säästökeskus	64,6
KOY Kangasalan Timantti	100,0
KOY Taloherttua	100,0
KOY Vatialan Kasarminportti	59,6
Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	100,0

Muut osakkuudet	
Business Tampere Oy	8,06
Tredu-Kiinteistöt Oy	4,07
Tavase Oy	8,4
Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy	7,6
Pirkanmaan Jätehuolto Oy	8,09
YH-Kodit Oy	3,07
Numera Palvelut Oy / Sarastia Oy	<1
Koy Sahalahden Liikekeskus	6,04
Tuomi Logistiikka Oy	<1
Kuntien Tiera Oy	<1
Tampereen Raitiotie Oy	<1
Kuntarahoitus Oyj	<1

Osakkuusyhteisöt	
KOY Tieliikennemuseo	48,3
Sahalahden Esikäsittelylaitos Oy	41,0
Kangasalan Jäähalli Oy	35,3
Koy Nattarin Lähipalvelukeskus	24,3
Kuntien hankintapalvelu KuHa Oy	20,7
Koy Ranta-Tarpila	35,9

Kuntayhtymät	
Tampereen Kaupunkiseudun ky	8,1
Pirkanmaan liitto ky	5,5
Valkeakosken seudun koulutus ky	0,5

4.2.1 Kaupunkikonsernille asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025

Konserniyhtiöiden 2 yhteistä strategista tavoitetta vuodelle 2025

- Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä
- Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Business Kangasala Oy 100,00 %		BUSINESS Kangasala
Kaupungin elinkeinopolitiikan ja matkailun johtaminen	❖ Toteuttaa kaupungin kanssa vuosittain tehtävän ostopalvelusopimuksen (975 000 euroa) tavoitteet	❖ Yhtiö varaa riittävät resurssit ostopalvelusopimuksen toteuttamiseen
Elinkeino- ja matkailuohjelman toteuttaminen hyvässä yhteistyössä kaupungin kanssa, painopistealueina uudet elinkeinoalueet	❖ Toteuttaa elinkeino- ja matkailuohjelman tavoitteita kaupungille	❖ Yhtiö huolehtii siitä, että elinkeino- ja matkailuohjelman tavoitteisiin päästään. ❖ Yhtiö kehittää palveluja sen mukaisesti
	❖ Keskeisten uusien alueiden elinkeinoelämän (Saarenmaa, Lamminrahka, Tarastenjärvi) edistäminen	❖ Yhteistyötä Tarasteen alueen kanssa jatketaan ❖ Lamminrahkan tonttimyynti ja Saarenmaan yleiskaavaprosessiin osallistuminen ovat toiminnan keskiössä.
Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa	❖ Tiivis yhteistyö yrittäjien, yrittäjäyhdistysten ja Business Tampere Oy:n kanssa	❖ Verkostoituminen on vahvaa ja hyväksi havaittuja käytänteitä jatketaan
	❖ Edistää tapahtumatalouden ja matkailun kehittymistä	❖ Yhteistyö kaupungin tapahtumakoordinaattorin kanssa on toimivaa ja tuotteliasta ❖ Matkailua kehitetään tiedolla johtamisen keinoin

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
	❖ Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä	❖ Pyrimme osaltamme vahvistamaan yritysten ja oppilaitosten välistä yhteistyötä ❖ Palvelemme yrityksiä osaavan työvoiman saamiseksi
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	❖ Olemme aktiivinen toimija kaupunkikonsernissa ❖ Luomme yhtiöille yhteistyön mahdollisuuksia mm markkinoinnissa

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy 100,00 %		
❖ Yhtiö tuottaa in-house-yhtiönä kaupunkikonsernille laadukkaita ja kustannustehokkaita palveluita	❖ Osinko omistajalle 130 000 euroa	❖ Oikea hinnoittelu ja palveluiden mitoitus mahdollistavat osinkotavoitteen
❖ Yhtiö kehittää ja innovoi sekä olemassa olevia että tulevia kiinteistöalan palveluiden muotoja kaupunkikonsernin tarpeisiin.	❖ Laadukkaat palvelut kaupunkikonsernille kilpailukykyiseen hintaan	❖ Palveluvalikoimaa kehitetään jatkuvalla dialogilla tilaajien kanssa ❖ Hallittu määrä ulkopuolisia asiakkaita
	❖ Ydintoimintojen (isännöinti, kiinteistön hoito, rakennuttaminen, siivous) tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen	❖ Kustannusrakenteen tasapainon säilyttäminen, tarkalla talousseuranta
	❖ Vapaana olevien liike- ja toimitilojen aktiivinen markkinointi	❖ Käytettävissä olevien tilojen markkinointi ❖ Timanttikorttelin liikeilojen markkinointi käynnistyy
	❖ Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä	❖ Teemme oppilaitosyhteistyötä mahdollisuuksien rajoissa Kangasalan Tredun kanssa
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	❖ Emme takerru virheisiin vaan otamme vastuuta ja ajattelemme, että aina voi tehdä vähän paremmin

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
<p>Kangasalan Lämpö Oy 100,00 %</p>		
<p>❖ Taloudellisesti tuotettua puhdasta energiaa luontoa säästäen tulevaisuutta ajatellen</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Osinko omistajalle 280 000 euroa ❖ Vuosina 2025-2026 lisäosinko 200 000 e/v edellisten tilikausien tuloista ❖ Uusien innovatiivisten toimintatapojen ja yhteistyömuotojen selvittäminen ❖ Lämmöntuotantotapojen monipuolistaminen ❖ Tehokas lämmöntuotanto ❖ Mahdollisimman korkea kotimaisuusaste ❖ Osallistuminen uusien merkittävien alueiden kehittämiseen 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Talouden suunnittelu ❖ Osinko maksetaan keväällä ja lisäosinko syksyllä ❖ Selvitetään hukkalämpöjen hyödyntämismahdollisuutta ❖ Selvitetään hukkalämpöjen hyödyntämismahdollisuutta ❖ Parannetaan kaukolämmön jäähtymää opastamalla ja neuvomalla asiakkaita ❖ Käytetään kotimaisia polttoaineita biolämpölaitoksilla ❖ Osallistutaan Saarenmaan alueen energiahuollon suunnitteluun liiketaloudellisin periaattein
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Polttoainehankinta sekä huolto- ja kunnossapitotyöt ovat vaikuttavia työllistäjiä alueellisesti
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Jatkuva parantaminen on osa jokapäiväistä yrityskulttuuriamme. Tehokas lämmöntuotanto hyödyttää koko kaupunkikonserniammeä.

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasalan Parkki Oy 100,00 %		
Yhtiö omistaa pysäköintilaitoksen keskustassa, joka vastaa monipuolisesti pysäköintitarpeisiin.	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kangasalan kaupunki maksaa yhtiölle ostopalvelusopimuksen mukaisesti enintään 570 000 euroa siitä, että pysäköintipaikkoja (ei velvoitepysäköintipaikkoja) kaupunkilaisten käyttöön maksutta 3 tunnin (h) ajaksi. ❖ Pysäköintilaitoksen monipuolinen hyödyntäminen ❖ Käyttöasteen nostaminen ❖ Korkea asiakastyytyväisyys 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yhtiö luovuttaa paikkoja kasvavalle määrälle asiakkaita vuosittain. ❖ Yhtiö mukana mm. yrittäjien markkinoilla tarjoamassa markkinavieraille ilmaista pysäköintiä ❖ Käyttöaste lähes kaksinkertaistettu vuosien 2022-2023 aikana (59 962 -> 116 000 alkannutta pysäköintiä) ❖ Asiakasreklamaatioita 2 kpl (1-9, 2024) Positiivista palautetta mm. uimahallin käyttäjiltä
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yhtiö pyrkinyt mahdollistamaan eri yritysten pitkäaikaispysäköintiä tiloissaan ja näin parantamaan yritysten houkuttelevuutta työntekijöiden silmissä
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yhtiöllä aktiivisesti käynnissä toimenpiteet vuosittaisen energiankulutuksen optimoimiseksi

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasalan Uimahalli Oy 100,00 %		
<p>Kuohu toimii virkistyskeskukseksi, joka tuottaa monipuolisia liikuntapalveluja eri asiakasryhmille sekä edistää hyvän uimataidon saavuttamista.</p> <p>Kuohu on merkittävä osa asiakkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kaupungin konsernituki enintään 1 160 000 € 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Lippujen hintojen korotustarvetta arvioidaan vuosittain huomioiden kustannustason nousu (ml. alv-muutokset), yhtiön taloudellinen tilanne, seudullinen kilpailu ja kohtuullisuus. ❖ Timanttikorttelityömaan mahdollisesti aiheuttamien vaurioiden selvitykset ja korjaukset tulevat aiheuttamaan kustannuksia.
<p>Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä kaupungissa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Talouden hoitaminen ja tilojen hyödyntäminen siten, että uimahallin omarahoitusosuus on mahdollisimman suuri. ❖ Asiakasmäärä yli 200 000 ❖ Korkea asiakastytyväisyys 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kiinteistön korjauksia tehdään talouden sallimissa puitteissa ❖ Asiakastytyväisyyttä ja markkinointia lisätään ❖ Allastiloja vuokrataan mahdollisimman paljon huomioiden kuitenkin myös yksittäiset asiakkaat ❖ Asiakkaita houkutellaan halliin markkinoinnin (ml. digimarkkinointi), ohjatun toiminnan, tapahtumien ja laadukkaan palvelun avulla. ❖ Asiakkailta pyydetään palautetta ❖ Kiinteistö pidetään hyvässä kunnossa
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Käymme palveluntuottajiemme kanssa keskustelua esim. opiskelijoiden harjoittelupaikkojen mahdollistamiseksi eri toiminnoissa.
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Osallistumme kaupungin tapahtumiin ❖ Olemme näkyvä toimija kaupunkilaisille

Kehittämisisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
<p>Kangasalan Vesi Oy 100%</p>		
<p>Kangasalan Vesi Oy johtaa laadukasta talousvettä asiakkaille ja huolehtii jäteveden johtamisesta puhdistettavaksi turvallisesti</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Osinko omistajalle vuoden 2024 pääomantuottotasolla 200 000 euroa. Osingonmaksukyky tarkentuu ensimmäisen toimintavuoden aikana. ❖ Yhtiömuotoisen toiminnan hallittu ja vakaa aloittaminen ❖ Strategian laatiminen ❖ Tiivis yhteistyö kaupungin eri toimintojen kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vastuullinen taloussuunnittelu ja -toteutus sekä osinko maksetaan omistajalle. ❖ Keskitytään muutosvaiheessa ydintoimintojen ja toimintaprosessien hallittuun käyttöönnottoon ❖ Laaditaan strategia 2025 vuoden aikana ❖ Tehdään tiivistä yhteistyötä teknisen keskuksen eri palvelualueiden kanssa
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Valmistautuminen vedentuotannossa Tavase Oy:n toiminnan päättymiseen ❖ Valmistautuminen jätevesien johtamiseen Viinikanlahden sijaan Sulkavuoreen puhdistettaviksi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Varmistetaan ja kehitetään vedenottoa Raikun vedenkäsittelylaitoksella ❖ Vastuullinen taloussuunnittelu ja valmistelyhteistyö Tampereen seudun keskuspuhdistamon yhteistyöryhmän kanssa
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tarjotaan alan opiskelijoille mahdollisuutta alan harjoitteluun
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kehitämme vesihuollon toimintoja osana kaupunkikonsernia osallistamalla yhteistyöhankkeisiin

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
Kangasala-talo Oy 100,00 %		
<p>Kangasala-talo on tunnettu, monipuolinen ja houkutteleva tapahtumapaikka.</p> <p>Yhtiö edistää Kangasalan vetovoimaa ja tapahtumatalouden kehittymistä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kaupungin konsernituki kulttuuri- palveluiden tuottamiseen enintään 247 500 euroa ❖ Kaupungin konsernituki museopalveluiden tuottamiseen enintään 237 500 euroa ❖ Kaupungin vuokratuki enintään 379 000 euroa ❖ Kangasala-talon yhteiskävijätavoite 50 000 asiakasta, josta museon tavoite 11 000 kävijää 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pääsylippujen hintakorotuksilla lisätään liikevaihtoa ja vastataan näin kaupungin tuen pienenemisen, sekä yleiseen kustannusten nousun ja ALV-kannan nousun tuomiin haasteisiin. ❖ Järjestetään VOS-kelpoista taidemuseotoimintaa. Valtionosuus ja kaupungin tuki mahdollistavat kahden vuosittaisen näyttelyn järjestämisen. ❖ Vuokratuki vastaa maksettuja vuokria. ❖ Laajaa tapahtumatarjontaa vahvistetaan tehokkaalla ja monikanavaisella markkinoinnilla. Tapahtumiin haetaan salin täytäviä sisältöjä. Ravintola vahvistaa osaltaan asiakasvirtaa lounaiden ja iltatapahtumien kautta.
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tarjoamme työharjoittelupaikkoja ja TET-paikkoja soveltuviin tehtäviin. Toteutamme yhteisiä produktioita TAMK:n ja TREDU:n kanssa.
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kehitämme jatkuvasti toiminnan eri osaluueita. Vuoden 2025 kärkihanke on kanta-asiakasohjelman uudistaminen.

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Kangasalan Säästökeskus		
64,60 %		
Kiinteistön ylläpito ja kehittäminen kustannustehokkaasti	❖ Toiminnan ylläpitäminen kiinteänä osana kulttuurikorttelia	❖ Laadukkaalla kunnossapidolla pidämme kiinteistön kiinteänä osana kulttuurikorttelia
	❖ Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä	❖ Viihtyisät liiketilat mahdollistavat yritysten toiminnan ja työntekijöiden viihtymisen. Osakkaiden tiloissa useita harjoittelijoita oppilaitosyhteisöistä.
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	❖ Yhtiöllä käynnissä huoltotoimenpiteet mm. energiatehokkuuden parantamiseksi

Kaupungin omistusosuus -% Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Taloherttua		
100,00 %		
		
Yhtiö tarjoaa monipuolisia vuokra-asuntoja, asuntoja ja liike- ja toimitaloja Kangasalla.	❖ Osinko omistajalle 20 000 euroa	❖ Turvataan huolellisella taloudenpidolla
	❖ YH-Kodeilta kaupungin saama osinkotuotto kohdennetaan avustuksena uusien rakennuskohteiden toteuttamisen rahoitukseen vähennettynä 20 000 eurolla	❖ Toteutetaan tavoitteen mukaan
Yhtiö rakentaa vuokratasoltaan kohtuuhintaisia asuntoja.	❖ Keskustan Timanttikorttelin suunnittelu ja rakennuttaminen	❖ Rakentaminen on käynnissä talousarvio-kauden
	❖ Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen lisääminen seudullisen MAL-sopimuksen mukaisesti	❖ Yhteistyö kaavoituksen kanssa jatkuu kiinteistökehityskohteissa ja seuraamme tonttitilannetta myös uusien mahdollisuuksien löytämiseksi
Kiinteistöjä peruskorjataan, uudistetaan, jalostetaan ja luovutaan tarvittaessa.	❖ Kilpailukykyinen asuntotarjonta: Yhtiön tulorahoitus riittää kattamaan rahoituskulut ja vuosittaiset vuokra-asuntojen peruskorjauskulut	❖ Kohdekantaa tasapainotetaan tarpeen mukaan
	❖ Toiminnallinen käyttöaste 97 %	❖ Lisätään markkinointipanostuksia, jotta käyttöastetavoite saavutetaan

	❖ Vuokra-asumisen tehokas markkinointi	❖ Otetaan käyttöön Vuokraovi-palvelu ja lisätään muutenkin näkyvyyttä tarpeen mukaan
	❖ Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä	❖ Tarjoamme opiskelija-asumista opiskelijoille
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	❖ Teemme avointa yhteistyötä koko kaupunkikonsernin kanssa ja autamme mm. asuntoasioissa

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Kangasalan Timantti 100,00 %		
Keskustakorttelin kehittäminen ja rakennuttaminen timanttikorttelisuunnitelman mukaisesti	❖ Yhtiön jatkaa timanttikorttelin rakennuttamista toimivaksi ja laadukkaaksi kokonaisuudeksi	❖ Rakennushanke käynnistetty yhteistyössä KOy Taloherttuan kanssa
	❖ Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä	❖ Yhtiö valmistautunut muutossuunniteluun Pirhan vetäytyttyä hankkeesta
	❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella	❖ Oppilaitosyhteistyö mm. Tredun kanssa vireillä. Hanke mahdollistaa laaja-alaisesti mm. eri opintoalojen tutustumiset urakoitsijan tämän mahdollistaessa.
		❖ Yhtiö havainnoi ja seuraa aktiivisesti yhtiön riskien- ja taloudenhallintaa sekä reagoi tarvittaessa nopeasti havaittuihin muutostarpeisiin.

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
KOY Vatialan Kasarminportti 59,60 %		
Kiinteistön tilat ovat omistajien ja yritystilasopimuksella olevien yrittäjien käytössä.	❖ Kiinteistön omistusratkaisu yhteistyössä nykyisen sopimuskumppanin kanssa	❖ Yhtiö avustanut lähtötietojen toimittajana omistusjärjestelyistä käytäviä neuvotteluita
	❖ Kiinteistön kunto säilytetään hyvänä	❖ Kunnossapito budjetin mukaan

Kehittämisvisio	Omistajan asettamat tavoitteet	Yhtiön toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi
<p>Pirkanmaan Laatusännöinti Oy 100,00 %</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Laadukkaan asiakaskokemuksen tarjoava ja asiakkaan kiinteistöomaisuuden arvoa kasvattava palveluorganisaatio. ❖ Yhtiö kehittää omistaja-arvoa pitkäjänteisesti siten, että yrityksen arvo kasvaa. ❖ Yhtiö toimii markkinaehtoisesti ja tuottaa laadukkaita palveluita ja lisäarvoa asiakkailleen (isännöinti, kiinteistön ylläpitopalvelut). 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Osinko omistajalle 100 000 euroa ❖ Ydintoimintojen (isännöinti, kiinteistöhoito, siivous), tuottavuuden ja tehokkuuden parantaminen ja uusien asiakkaiden hankkiminen ❖ Korkea asiakastyytyväisyys 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Toteutetaan osingonmaksu omistajalle ❖ Kannattavuutta lisätään resurssoinnilla, järjestelmien kehittämisellä ja kulujen karsimisella ❖ Asiakastarpeen tunnistaminen tyytyväisyyskyselyiden, laatukierrosten sekä asiakastapaamisten avulla ❖ Palveluprosessien ja järjestelmien jatkuva kehittäminen
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Yhteistyö Tredun, Takk:n ja Kiinkon (Kiinteistöalan Koulutuskeskus) kanssa
	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kehitämme kaupunkikonsernia jatkuvan parantamisen periaatteella 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ESG:n (Vastuullisuusraportointi) huomioiminen ja sen mukaisten tavoitteiden asettaminen sekä EKO kompassin käyttöönotto

4.3 Sivistyskeskus

Vastuhenkilö: hyvinvointijohtaja Kati Halonen

Talous

21.10.2024

Sivistyskeskus	TP 2023	TA 2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	5 043 786	4 002 210	39 083	4 041 293	3 652 148	3 652 148	3 652 148
ulkoiset	5 043 786	4 002 210	39 083	4 041 293	3 652 148	3 652 148	3 652 148
Toimintamenot	-85 493 906	-84 994 402	804 830	-84 189 572	-88 241 706	-89 607 145	-90 999 763
ulkoiset	-62 798 249	-63 576 305	804 830	-62 771 475	-65 208 937	-66 511 996	-67 841 000
sisäiset	-22 695 657	-21 418 097		-21 418 097	-23 032 770	-23 095 149	-23 158 763
Toimintakate	-80 450 119	-80 992 192	843 913	-80 148 279	-84 589 558	-85 954 997	-87 347 615
Poistot ja arvonalentumiset	-1 149 567	-1 663 284		-1 663 284	-1 176 016	-1 332 389	-1 155 588

Toimintaympäristö

Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat ensisijaisesti valtuuston hyväksymät Kangasalan kaupunkistrategia sekä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma. Muina sitovina ohjauselementteinä ovat toimialan lait, asetukset, määräykset ja säädökset sekä useat Tampereen kaupunkiseudun tiekartta- ja ohjelmakokonaisuudet. Sivistyskeskus kehittää omaa toimintaansa myös useilla sisäisillä kehittämissuunnitelmissa.

Kaupunkilaisten yleinen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on koko kaupungin ja kaikkien palvelukeskusten yhteinen tehtävä ja työn tavoite, ja sitä koordinoidaan ja ohjataan sivistyskeskuksesta käsin. Tätä työtä tehdään yhdessä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa.

Palvelukeskus tuottaa monipuolisia varhaiskasvatus-, esiopetus-, opetus- ja koulutus- sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluja jatkuvasti muuttuvassa ja tulevaisuuteen suuntautuvassa toimintaympäristössä. Palveluilla edistetään kaupungin elinvoimaisuutta ja kaupunkilaisten hyvinvointia, mahdollisuuksia virikkeeseen vapaa-aikaan ja monipuoliseen osallistavaan toimintaan. Palvelut järjestetään asiakaslähtöisesti ja niitä ylläpidetään sekä kehitetään yhteistyössä asukkaiden, sidosryhmien, muiden palvelukeskusten ja yleishallinnon kanssa. Palvelukeskus huolehtii nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminnasta ja niiden toimintaedellytyksistä. Kaikki palvelukeskuksen palvelualueet tekevät yhdyspintatyötä Pirkanmaan hyvinvointialueen ja sen palvelulinjojen kanssa. Yhdyspintatyöllä varmistetaan palveluiden yhteensovittaminen ja kuntalaisten ehjät palvelupolut.

Hallinto- ja talouspalvelut vastaavat palvelukeskuksen yleishallinnosta, johon sisältyy erityisesti toimielintyöskentelyn ja päätöksenteon operatiivinen organisointi sekä yleinen taloushallinto. Hallinto- ja talouspalvelut vastaavat sivistyskeskuksen hallinnon ja talouden prosessien kehittämistä. Palvelualue koordinoi talouden tasapainottamista.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluiden palvelualueeseen kuuluvat päiväkotitoiminta, esiopetus, yksityinen varhaiskasvatus ja ostopalvelut sekä lasten hoidon tuet. Yhteistyössä opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa toteutetaan joustavaa esi- ja alkuopetusta, Oksa-toimintaa.

Opetus- ja koulutuspalveluiden palvelualue sisältää esiopetuksen (vain pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden esiopetus Vatialan koululla), perusopetuksen, koululaisten iltapäivätoiminnan sekä lukiokoulutuksen. Kaupungissa järjestettävästä toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta vastaa Tampereen seudun ammattiopisto Tredu, jonka isäntäkuntana toimii Tampereen kaupunki. Tredu vastaa myös tutkintoon valmentavasta koulutuksesta (tuva), mutta ostaa erillissopimuksella Kangasalan opetus- ja koulutuspalveluilta tuvan valinnaisiin koulutusosiin kuuluvia perusopetuksen päättöarviointia ja lukio-koulutusta.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden palvelualueeseen kuuluvat hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, liikuntapalvelut ja nuorisopalvelut sekä taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö. Vapaan sivistystyön palveluja tuottaa Valkeakoski-opisto. Taiteen perusopetuspalvelut hankitaan alueella toimivien taideoppilaitosten ja Valkeakoski-opiston kautta. Yhteistyötä palvelujen järjestämisessä tehdään myös järjestöjen sekä mm. kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden kuten Kangasala-talon, uimahalliyhtiön ja jäähalliyhtiön kanssa.

Painopistealueet

Sivistyskeskuksen strategisiksi tavoitteiksi vuodelle 2025 on valittu:

1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset
6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Toiminnalliset tavoitteet on johdettu suoraan strategisista tavoitteista ja niillä edistetään myös kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman 2022-2025 tavoitteiden saavuttamista.

Valtuuston 14.3.2022 § 19 hyväksymät hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman keskeiset tavoitteet valtuustokaudelle 2022-2025 ovat:

1. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen
2. Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen
3. Arjen hyvinvoinnin tukeminen

4. Turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön rakentaminen

Nämä tavoitteet yhdessä kaupunkistrategian tavoitteiden kanssa muodostavat pohjan painopistealueille ja konkreettisille toimenpiteille, joita sivistyskeskuksen palvelualueilla valtuustokauden aikana toteutetaan.

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut: Lapsille turvataan laadukas varhaiskasvatus ja esiopetus monipuolisilla ja muuntuvilla lapsen kasvu- ja oppimisympäristöillä, osallisuuden mahdollistavalla toimintakulttuurilla, osaavalla ja kehittämishaluisella henkilöstöllä sekä hyvällä palveluasenteella. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa lapsista kasvaa ja kehittyy juurensa tuntevia, itsetunnon tunteita sekä tulevaisuuteen suuntautuvia. Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluissa toimintakauden toiminnallisena tavoitteena on varmistaa, että jokainen lapsi saa tarvitsemansa tuen ja lapsen tarvitsema tuki toteutuu lapsen kasvu- ja oppimisympäristössä. Tämä edellyttää, että lapsiryhmien arjen pedagogiikka on laadukasta ja henkilöstön osaaminen tuen asioissa on vahvaa. Valssin (kansallinen laadunhallintajärjestelmä) käyttöä laadunarvioinnin välineenä jatketaan varhaiskasvatusyksiköissä. Varhaiskasvatuksen uusi toiminnanohjausjärjestelmä eVaka otettiin käyttöön vuonna 2024 ja vuonna 2025 jatketaan toiminnallisuuksien kehittämistä sekä Tampereen kaupunkiseudun kuntien käytänteiden yhtenäistämistä. Talousarvioesityksessä varaudutaan palvelusetelikustannusten kasvuun. Kotihoidon tuen kustannusten vähentyminen on huomioitu, koska kotihoidon tuen saajia ennustetaan olevan vähemmän kuin edellisinä vuosina. Lisäksi lasten määrän ennustetaan varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluissa vähentyvän ja syksyllä 2025 arvioidaan olevan yksi varhaiskasvatus- ja/tai esiopetusryhmä vähemmän kuin toimintakaudella 2024–2025.

Joustavan esi- ja alkuopetuksen Oksaluokkatoimintaa jatketaan kaikissa yksiköissä yhteistyössä opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa.

Opetus- ja koulutuspalvelut: Kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen edelläkävijänä Kangasalan kouluilla tehdään pitkäjänteistä työtä. Kasvatamme juurensa tuntevia, itsetunnon tunteita ja tulevaisuuteen suuntautuvia lapsia ja nuoria, joissa korostuvat suvaitsevaisuus, sivistyneisyys ja kansainvälisyys. Kunnioitamme lasten ja nuorten omia näkemyksiä ja omaa kokemusmaailmaa. Henkilökunta osallistuu aktiivisesti kehittämishankkeisiin ja koulutuksiin määrärahojen puitteissa. Opetus- ja koulutuspalveluissa valitaan omat kehittämisen painopistealueet jokaiselle lukuvuodelle. Niissä huomioidaan myös talousarviotavoitteet. Lukuvuonna 2024–2025 kehittämiskohteina ovat:

- Oppilaiden ja huoltajien vaikutusmahdollisuuksien sekä osallisuuden kokemuksen vahvistaminen
- Tiedolla johtamisen kehittäminen
- Oppimaan oppimisen taitojen ja lukutaidon kehittäminen

Opetussuunnitelman määräysmuutosten vuoksi tuntijakoon tulee 1.-2. luokille yksi tunti suomen kieltä ja kirjallisuutta ja yksi tunti matematiikkaa sekä 3.-6. luokille yksi tunti suomen kieltä ja kirjallisuutta lisää 1.8.2025 alkaen. Nämä muutokset kasvattavat tuntikehystä. Muita keskeisiä määrärahalisäyksiä kohdennetaan S2-tunteihin, leasing-kuluihin, lukion 4. vuosikurssin kasvaneen opiskelijamäärän/oppivelvollisuuden laajentamisen aiheuttamiinuluihin sekä 1.8.2025 voimaan tulevaan perusopetuslain muutokseen koskien oppimisen tukea. Tuen muutos aiheuttaa oletetusti suuria vaikutuksia mm. ryhmäkokoihin. Huolehdimme ennen tulevaa perusopetuksen lakimuutosta siitä, että meillä on oppimisen tuen riittävät resurssit ja osaaminen käytössä.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut: Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut edistää kaupunkilaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia tarjoamalla monipuolisia itsensä kehittämisen, sivistämisen ja harrastamisen mahdollisuuksia. Palvelualueelta koordinoidaan myös kaupungin hyvinvointityötä poikkihallinnollisesti.

Hyvinvointia ja terveyttä edistetään monin eri tavoin. Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut koordinoi Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia sekä lasten ja nuorten kasvun, osallisuuden ja hyvinvoinnin tukemiseksi käynnistettyä Oksalla yhdessä -mallia. Palvelualue tuottaa runsaasti matalan kynnyksen tapahtumia, toteuttaa julkisen taiteen Lumoava Kangasala -ohjelmaa, edistää kulttuuriperinnön tunnettuutta ja mahdollistaa monipuolisia harrastusmahdollisuuksia eri ikäisille kaupunkilaisille arjen hyvinvoinnin tukemiseksi ja yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistämiseksi.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut tuottavat palveluita hyödyntäen alueen eri toimijoita palveluiden hankinnassa. Yhteistyötä tehdään kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden kanssa sekä monien muiden alan toimijoiden kanssa, yhdistykset ja seuramat mukaan lukien. Palveluiden kehittämisessä toimintaympäristön ja -kulttuurin muutoksia seurataan aktiivisesti.

Kangasala Areenan valmistuminen Pikkolan alueelle syksyllä 2024 vaikuttaa palvelualueen toimintaan. Kangasala Areena on osa yksityisen rakennuttamaa liikuntahallikokonaisuutta, ja kaupungin liikuntapalvelut vastaavat Pikkolan uuden liikuntasalin käyttövuorojen hallinnoinnista. Nuorisopalveluiden toiminta laajenee, kun etsivä nuorisotyö siirtyy palveluyksikköön vuoden 2025 alusta. Palveluyksikkö osallistuu resurssiensa puitteissa myös Ohjaamo-toiminnan kehittämiseen.

Talous- ja tuottavuusohjelma

Kaupunginhallitus hyväksyi talous- ja tuottavuusohjelma 2.0:n 15.1.2024 § 14 ja sen tavoitteita tarkennettiin 18.3.2024 § 73. Vuoden 2025 talousarvion tulo- ja menokehityksessä kevennettiin palvelukeskusten tasapainotustavoitetta 2 miljoonasta eurosta 1 miljoonaan euroon vuodelle 2025. Lisäksi tasapainotustavoitteen jako-osuuksia tarkennettiin seuraavasti:

Talous- ja tuottavuusohjelman säästötavoitteen jakautuminen palvelukeskuksittain TA2025 1 M€

	Vuoden 2024 jako- suhteella	Vuoden 2025 jako- suhteella	TA2025 meno- jen vähennys	TA2025 tulojen lisäys
Sivistyskeskus	495 191	300 000	300 000	
Tekninen kes- kus	329 159	450 000	450 000	
Strateginen johto	175 650	250 000	175 000	
Rahoitusosa				75 000
	1 000 000	1 000 000	1 000 000	

Talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelma kulkee talousarviovalmistelun rinnalla. Ohjelman tulee sisältyä lopulliseen palvelukeskuksen antamaan vuoden 2025 talousarvioesitykseen. Sivistyskeskuksen osuus käyttötalousmenojen vähennyksestä v. 2025 on 300 000 €. Sivistyskeskuksen tuottavuusohjelma 2025 sisältää seuraavat toimenpiteet, yhteensä 244 000 €:

- Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut:
 - Kotihoidon tuen käyttömenojen pienentäminen 50 000 €
 - Varhaiskasvatus- ja/tai esiopetusryhmän vähentäminen 1.8.2025 alkaen 90 000 €
- Opetus- ja koulutuspalvelut:
 - Tuntijaon vähentäminen 3. luokilta, tunne- ja vuorovaikutustaito yksi vuosiviikkotunti pois 1.8.2025 alkaen 36 000 €
 - Rehtoreiden opetusvelvollisuuden korotus 1.8.2025 alkaen 8 000 €
 - Lukion käyttömenojen vähentäminen opintotarjontaa pienentämällä 20 000 €
- Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut:
 - Suurtapahtuma-avustuksen poistaminen 30 000 €
 - Kansalaisopistopalvelujen vähentäminen 10 000 €

Talousarvioon liittyvät valtuustaloitteet

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelujen palvelualueella on ollut valmisteltavana varhaiskasvatuksen vaaterahaan liittyvä valtuustaloite. Sivistyslautakunnan aloitevastauksessa todetaan, että varhaiskasvatuksen vaaterahaa ei oteta käyttöön, koska vuoden 2025 talousarviokehityksessä ei ole varauduttu valtuustaloitteesta aiheutuvaan lisäkustannukseen.

Henkilöstömuutosesitykset

Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelujen talousarvioesitykseen ei sisälly henkilöstölisäyksiä.

Opetus- ja koulutuspalveluiden osalta henkilöstömuutosesitykseen sisältyy Liuksialan koulun luokanopettajan vakanssin muutos apulaisrehtorin viraksi. Kirkkoharjun ja Liuksialan koulut yhdistetään hallinnollisesti ja kokonaisuutta johtavat rehtori ja virka-apulaisrehtori. Perusopetuksessa muutetaan kaksi tuntiopettajan vakanssia viroiksi tuntimäärän vakiintumisen vuoksi. Neljä erityisopetuksen koulunkäynninohjaajan vakanssia on syytä vakinaistaa, jotta erityisopetuksen haastaviin pienryhmiin saadaan pysyvää ja pätevää henkilökuntaa. Lukioon perustetaan tuntiopettajan tehtävä, jotta tunnit saadaan järjestettyä tarkoituksenmukaisesti. Henkilöstömuutokset eivät aiheuta määrärahalisäyksiä.

Nuorisopalveluiden toiminta laajenee vuoden 2025 alusta, kun etsivä nuorisotyön kaksi henkilöä siirtyy strategisesta johdosta nuorisopalveluihin. Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen talousarvioesitykseen ei sisälly muita henkilöstölisäyksiä.

Investointiosa 2025-2027

Alkuvuodesta 2025 käyttöön otettavan Ruutanan uuden koulun kalustaminen jatkuu. Pikkolan/Omenatarhan pienten lasten yksikkö valmistuu vuonna 2025 (1.8.2025). Palveluverkkosuunnitelman 2024-2030 mukaisesti Vesaniemen ja Pikkolan (Punapaulat) päiväkotien toiminta päättyy (suunnitelman mukaan 31.7.2025) Pikkolan/Omenatarhan pienten lasten yksikön valmistuessa. Nykyisen Omenatarhan päiväkodin remontti alkaa Pikkolan/Omenatarhan pienten lasten yksikön valmistuttua (kesällä 2025) ja Harjunsalon päiväkodin A-rakennus siirtyy remontoituun nykyiseen Omenatarhan päiväkotiin (tammikuussa 2026). Harjunsalon päiväkodin A-rakennuksessa varhaiskasvatuksen toiminta päättyy remontin valmistuttua (tammikuussa 2026).

Sivistyskeskuksen investointeihin on vuoden 2025 talousarvioesityksessä varattu 1 475 000 euroa. Investoinnit sisältävät irtaimen käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen hankintoja.

STRATEGISET TAVOITTEET VUONNA 2025

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet:

1. Elinvoiman edellytykset kunnossa ja 9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	3. Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset
	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
	9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite
1.9	Edistämme työllisyyttä yritysten, oppilaitosten ja työnhakijoiden yhteistyöllä
3.5	Enkäisemme syrjäytymistä ja yksinäisyyttä lieveilmiöineen
6.6	Kannustamme henkilöstöä työn ja toimintatapojen aktiiviseen kehittämiseen
9.1	Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa

Tehokkuusmittarit

Tehokkuusmittarit	TP2023	MTA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut, nettomenot €/0-6 -vuotias asukas	11 681	12 066	12 079	12 164	12 126
Opetus- ja koulutuspalvelut nettomenot €/oppilas	10 453	10 090	10 981	11 078	11 052
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, nettomenot €/asukas	185	187	190	190	189

Tehokkuusmittarit laskettu kaikista kustannuksista (sisältää ulkoiset ja sisäiset).

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2023	MTA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Varhaiskasvatus – ja esiopetuspalvelut					
Kunnallisessa varhaiskasvatuspalveluissa olevien lasten määrä (pk+pph+avoin+ostopalvelu+ esiop. täydentävä vaka)	1 386	1 500	1480	1480	1480
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä (yksit. hoid. tuki ja palveluseteli)	428	530	450	450	450
Esiopetuksessa olevien lasten määrä	382	350	350	330	330
Opetus- ja koulutuspalvelut					
Perusopetuksessa ja valmistavassa opetuksessa olevien oppilaiden määrä 1-9 lk	3 901	3 913	3 890	3 920	4 000
Lukiokoulutuksessa opiskelevien määrä (ei sisällä kaksoistutkintoa)	451	440	450	450	450
Kaksoistutkintoa (ammattillinen perustutkinto ja yli-oppilastutkinto) opiskelevien määrä	71	70	75	75	75
Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut					
Kirjaston lainaukset, kpl (sis. e-lainaukset)	636 821	630 000	630 000	630 000	630 000
Kulttuuripalveluiden järjestämät ja koordinoimat tapahtumat (ml.näyttelyt) ja niiden kävijämäärät *)	64/45 899	55/38 000	36/34 000	36/34 000	36/34 000
Liikuntaryhmien määrä ja ryhmien osallistujamäärä	29/420	32/500	35/550	35/550	35/550
Nuorisotilojen (4) käyntimäärät ja liikkuvan nuorisotyön kohtaamiskerrat (Kyläkolli)	12 976 7 619	12 000 7 000	12 000 7 000	12 000 7 000	12 000 7 000
Liikunta-avustukset, € Nuorisovastukset, € (**) Kulttuuriavustukset, € Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta edistävät avustukset, € (**)	172 000 26 294 41 500 66 200	172 000 28 000 41 500 66 600	172 000 53 000 41 500 41 600	172 000 53 000 41 500 41 600	172 000 53 000 41 500 41 600
Taiteen perusopetuksessa olevien lasten ja nuorten määrä	303	310	310	310	310
Kansalaisopiston kurssit ja kurssien osallistujamäärät	337/4 352	360/4 500	330/4 000	330/4 000	330/4 000
Sivistyskeskuksen palkkaa saava henkilöstö, lkm (keskiarvo)	935	906	900	900	900
Sivistyskeskuksen nettokustannukset/euroa/asukas	2 401	2 357	2 458	2 462	2 452

Eurotunnusluvut laskettu kaikista kustannuksista (sisältäen ulkoiset ja sisäiset).

*) lisätty näyttelyt

**) Avustuslajin aiempi nimi "Muut hyvinvointia edistävät avustukset". Osa määrärahasta (25 000 €) siirretty nuorisopalveluiden avustuspäärahasta

***) Tähän siirretty Yhteisöllisyyttä ja osallisuutta edistävistä avustuksista 25 000 euroa

Väestö (filastointipäivä 31.12.) Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen.

Väestö:	TA 2025 - TS 2027
2023	33 473 virallinen
2024	34 000 ennuste
2025	34 400 ennuste
2026	34 900 ennuste
2027	35 600 ennuste

4.4 Tekninen keskus

Vastuhenkilö: elinympäristöjohtaja Sirkku Malviala

Talous

21.10.2024

Tekninen keskus	TP 2023	TA 2024	TA 2024 muutokset	MTA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintatulot	29 200 953	27 723 970		27 723 970	28 632 896	28 732 896	28 882 896
ulkoiset	6 724 069	6 770 000		6 770 000	7 000 000	7 100 000	7 250 000
sisäiset	22 476 885	20 953 970		20 953 970	21 632 896	21 632 896	21 632 896
Toimintamenot	-29 931 107	-36 205 836	1 834 730	-34 371 106	-33 582 538	-34 231 274	-34 892 570
ulkoiset	-27 326 415	-32 988 390	1 834 730	-31 153 660	-31 059 000	-31 680 000	-32 313 000
sisäiset	-2 604 692	-3 217 446		-3 217 446	-2 523 539	-2 551 275	-2 579 571
Toimintakate	-730 153	-8 481 866	1 834 730	-6 647 136	-4 949 643	-5 498 378	-6 009 675
Poistot ja arvonalentumiset	-12 751 983	-14 792 143		-14 792 143	-9 701 945	-10 431 978	-10 868 053

Toimintaympäristö

Teknisen keskuksen toimintaa ohjaa ensisijaisesti Kangasalan kaupunkistrategia. Lisäksi toimintaa ja tavoitteita ohjaavat monet eri tasoiset säännökset ja kaupungin sekä Tampereen kaupunkiseudun ohjelmat ja tiekartat. Niitä ovat muun muassa kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma, osallisuus- ja vuorovaikutussuunnitelma, maapoliittinen ohjelma, kaupunkiseudun rakennesuunnitelma, kaupungin hyväksymä MAL-sopimus ja Hiilineutraali ja energiatehokas Kangasala 2030 -tiekartta.

Tekninen keskus osaltaan kehittää ja vahvistaa kaupungin elinympäristöä ja elinvoimaa edistäen kaupunkilaisten hyvinvointia monipuolisin keinoin. Se vastaa kaupungin maankäytöstä, kaduista ja yleisistä alueista, rakennuksista, vesihuollon yleisestä kehittämisestä, viranomaispalveluista sekä ateria- ja siivouspalveluista. Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja niitä kehitetään jatkuvan kehittämisen periaatteella yhteistyössä asukkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa.

Teknisen keskuksen palvelualueet ovat ateria- ja siivouspalvelut, maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö- ja rakennusvalvonta. Kangasalan Vesi-liikelaitoksen kuuluminen tekniseen keskuksen päättyy 31.12.2024 liikelaitoksen yhtiöittämisen vuoksi. Tampereen kaupunki järjestää isäntäkuntana Kangasalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon sopimuksen mukaisesti.

Ateria- ja siivouspalveluiden palvelualue tuottaa ateria- ja siivouspalveluita kaupungin varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen kohteisiin sekä lukioon. Siivouspalveluita tuotetaan kaupungin virastoille, kirjastolle, Kangasala-talolle, vuonna 2024 valmistuneelle Kangasala Areenalle sekä muihin kau-

pungin pienempiin kohteisiin. Muutama kaupungin kohde on ulkoisen palveluntuottajan siivouksessa. Ateriapalvelu tuottaa asiakkaille ravitsemussuositukset täyttävää, laadukkaista raaka-aineista valmistettua ja monipuolista ruokaa. Siivouspalvelu vastaa tilojen ja pintojen puhtaudesta sekä niiden oikeanlaisesta ja tarkoituksenmukaisesta puhdistamisesta.

Maankäytön palvelualue vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, yhdyskuntarakenteen muotoutumisesta, maaomaisuuden hoidosta, paikkatietorekisterin ja kartaston, sekä 3D-kaupunkimallin ylläpitoon liittyvistä tehtävistä ja valtion lainoittamaan asuntotuotantoon liittyvistä tehtävistä. Moniarvoisen elinympäristön säilyttämiseksi ja rakentamiseksi kaavoitus laatii muun muassa yleis- ja asemakaavoja ja korttelisuunnitelmia.

Rakentamisen palvelualue vastaa kaupungin peruspalvelukiinteistöistä, kaduista ja muista yleisistä alueista. Palvelualueen vastuulla on rakennetun omaisuuden arvon säilyttäminen ja rakentaminen. Palvelualueen tehtäviin kuuluvat rakennusten, katujen, viheralueiden, uima- ja venerantojen, erilaisten kenttien ja ulkoliikuntapaikkojen suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito. Rakentamisen palvelualueella on neljä palveluyksikköä, jotka ovat infran suunnittelu ja rakentaminen, talon suunnittelu ja rakentaminen, kiinteistöjen ylläpito ja ulkoalueiden ylläpito. Kadut hoidetaan ostopalveluina yksityisiltä palveluntarjoajilta.

Ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelualue sisältää ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan ja pysäköinninvalvonnan. Palvelualueella hoidetaan muun muassa ympäristönsuojelulain, maa-aineslain, maankäyttö- ja rakennuslain sekä pysäköinninvalvonnan viranomaistehtäviä. Tehtävistä keskeisimpiä ovat ympäristö-, maa-aines-, rakennus-, toimenpide-, maisematyö-, maastoliikenneluvat, rakentamisen poikkeusluvut, suunnittelutarveratkaisut, melu- ja värinäilmoitukset, vesihuoltolain mukaiset vapautukset, pysäköintivirhemaksut, viranomaislausunnot, erilaiset valvontatehtävät ja ympäristön tilan seuranta. Rakentamislaki tulee voimaan 2025 alusta alkaen ja siitä johtuen rakennusvalvonnan lupa- ja valvontatoiminnot tulevat muuttumaan. Pienempiä rakennushankkeita vapautuu lupavelvollisuudesta ja valvonnan painopiste tulee siirtymään jälkivalvonta painotteiseksi. Rakennusjärjestys ja rakennusvalvonnan maksutaksa muuttuvat myös lainmuutoksen myötä.

Painopistealueet

Teknisessä keskuksessa kehitetään ja vahvistetaan osaltaan kaupungin elinvoimaa ja palveluita sekä lisätään elinympäristön viihtyisyyttä ja kaupunkilaisten hyvinvointia. Keskustan kehittämistä ja keskustan rakennushankkeiden toteuttamisen edistämistä jatketaan pitkäjänteisesti. Yritysten toimipaikka- ja tonttitarjontaa lisätään kaavoituksen keinoin. Muuttuneisiin tilanteisiin pyritään reagoimaan nopeasti. Tekninen keskus luo edellytyksiä sujuvalle arjelle muun muassa toimivan infran avulla.

Kestävän kehityksen huomioiminen asioita valmisteltaessa ja päätöksenteossa, tiedolla johtaminen, digitaaliset palvelut, asiakaslähtöisyys, yritysmuotoisuus ja monipuolinen osallistaminen ovat keskeistä teknisen keskuksen toiminnassa. Jokainen palvelualue kertoo aktiivisesti ja avoimesti toiminnastaan. Kangasala on HINKU-kunta, jonka tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Teknisessä keskuksessa toteutetaan kaupungin Ilmasto- ja energiatehokkuustyön tiekartan tavoitteita. Tiekartan tavoitteet ohjaavat kestäväan kasvuun ja hiilineutraalisuuden edistämiseen. Luonnonsuojelualueiden määrää kaupungin mailla lisätään. Rakennusvalvonnan lainsäädännön merkittävät muutokset tulevat voimaan 1.1.2025. Rakentamislain toimintaympäristöön ja toimintatapoihin vaikuttavia muutoksia otetaan käytäntöön.

Ateria- ja siivouspalveluissa seurataan aktiivisesti ruoan menekkiä ja valmistuksen jaksottamisella vaikutetaan hävikin määrään. Siivouksessa käytetään ympäristöystävällisiä puhdistusaineita sekä uusiomateriaaleista valmistettuja työvälineitä. Palveluverkon muuttuminen, muun muassa Pikkolan pienten lasten yksikön valmistuminen, huomioidaan henkilöstömitoituksessa ennakoivasti ja yhdistelmätyön mahdollisuuksia hyödynnetään työvuorojen tehtäväkuvien suunnittelussa.

Kaupunkilaisten hyvinvointia lisätään hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman mukaisesti yhteistyössä muiden kanssa. Valtuuston 14.3.2022 hyväksymän Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman keskeiset tavoitteet vuosille 2022-2025 ovat edelleen lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen, mielen hyvinvoinnin vahvistaminen, arjen hyvinvoinnin tukeminen ja turvallisen ja viihtyisän arkiympäristön rakentaminen. Henkilöstön hyvinvoinnista pidetään huolta ja sitä seurataan säännöllisesti. Hyviä työolosuhteita kehitetään edelleen, jotta pärjätään kilpailussa hyvistä työntekijöistä.

Rakennetun ympäristön digitalisaatiota koskevat uudet lait tulivat voimaan 1.1.2024. Samalla avautui myös uusi valtakunnallinen rakennetun ympäristön tietojärjestelmä käyttäjille. Tekninen keskus on ottanut jo osittain käyttöön uuden tuotantojärjestelmän, jolla aineistoja voidaan toimittaa ja hyödyntää edellä mainitusta tietojärjestelmästä. Tuotantojärjestelmän käyttöönotto, integrointi ja datan konversiot jatkuvat vielä vuoden 2025 aikana.

Saarenmaan osayleiskaava saadaan ehdotuksena nähtäville ja alueen eteläosan asemakaavoittamista käynnistetään maanhankinnan edistyessä. Ruutana-Tarastenjärvi-Asema osayleiskaavassa tutkitaan muun muassa Tarasteen kiertotalousalueen laajentamista, Ruutanan taajamaan liittyvää maankäyttöä sekä alueen liikenneverkkoa. Kaavaa edistetään luonnosvaiheeseen vuonna 2025. Aluehankkeita pyritään toteuttamaan kaupungin ja yksityisten välisen yhteistoimintamuotojen avulla, jolloin kunnan omia investointeja voidaan vähentää.

Uusia pientalotontteja päästään luovuttamaan suuremmassa määrin Lemetystä. Yhtiömuotoisten tonttien luovutukset keskittyvät Lamminrahkaan.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen aiheuttama koulutustarpeen kasvu kaavoituksen palveluyksikössä jatkuu vuonna 2025. Mikäli lunastuslain korvauserusteiden muutos toteutuu lausuntovaiheen mukaisena, tulee se vaikeuttamaan raakamaan hankintaa sekä ajallisesti venyttämään maanhankinnan prosessia.

Rakentamisen palvelualueella on tärkeää investointiohjelman toteuttaminen ja rakennetun omaisuuden ylläpito. Investointiohjelma sisältää edelleen mittavia rakennushankkeita. Merkittävimmät investointihankkeet vuonna 2025 ovat Ruutanan koulun, Pikkolan pienten lasten yksikön ja Lemetyr alueen infran rakentaminen valmiiksi. Muita merkittäviä hankkeita ovat Lamminrahkan pohjoisosan katujen ja muun infran rakentaminen sekä keskustan torialueen ja siihen liittyvien liikennealueiden rakennussuunnitelmien laatiminen ja Liuksialan koulun korjaus.

Tekninen keskus edistää osaltaan liikenneverkkohankkeiden toteuttamista osallistumalla valtateiden 9 ja 12 kehittämiseen. Kehä 2:n tiesuunnitelmaa laaditaan yhdessä ELY-keskuksen ja Tampereen kaupungin kanssa. Ruutanan seisakkeen toteuttamismahdollisuuden selvitys jatkuu.

Talous- ja tuottavuusohjelma

Kaupunginhallitus hyväksyi talous- ja tuottavuusohjelma 2.0:n 15.1.2024 §14 ja sen tavoitteita tarkennettiin 18.3.2024 § 73. Vuoden 2025 talousarvion tulo- ja menokehityksessä kevennettiin palvelukeskusten tasapainotustavoitetta 2 miljoonasta eurosta 1 miljoonaan euroon vuodelle 2025. Lisäksi tasapainotustavoitteen jako-osuuksia tarkennettiin seuraavasti:

Talous- ja tuottavuusohjelman säästötavoitteen jakautuminen palvelukeskuksittain TA2025 1 M€

	Vuoden 2024 jakosuhteella	Vuoden 2025 jakosuhteella	TA2025 menojen vähennys	TA2025 tulojen lisäys	Kommentti
Sivistyskeskus	495 191	300 000	300 000		
Tekninen keskus	329 159	450 000	450 000		
Strateginen johto	175 650	250 000	175 000		
Rahoitusosa				75 000	Kiinteistöveron tuottoarvion nostaminen
	1 000 000	1 000 000	1 000 000		

Teknisen keskuksen osuus käyttötalousmenojen vähennyksestä vuonna 2025 on 450 000 euroa. Teknisen keskuksen vuoden 2025 talousarvioesitykseen sisältyy seuraavat talous- ja tuottavuusohjelman toimenpiteet:

Yhteispalveluiden palvelualue:

- Koulutusmäärärahojen vähentäminen 3 000 eurolla

Maankäytön palvelualue:

- Suomen kasvukäytävä -verkostosta eroaminen: palvelujen ostojen vähennys 10 000 eurolla.
- Lamminrahkan eteläisten tonttien luovutushintojen korotus ARA-hintojen mukaan: lisää tuloja 16 000 euroa.
- Vuokrasopimusten ja kauppakirjojen sanktioiden täytäntöönpano sopimusten mukaisesti: lisää tuloja 20 000 euroa.
- Uusien asuinalueiden puuston poistaminen suuremmissa erissä: lisää puutuloja 20 000 euroa.
- Alle 5 hehtaarin kiinteistöjen myynti haja-asutusalueilta: lisää tuloja 20 000 euroa.

Rakentamisen palvelualue:

- Kilometrikorvausten vähentäminen työn suunnittelun tehostamisella: henkilöstömenojen vähennys 6 000 euroa
- Tykkien kiinteistön myynti: ylläpitokustannusten vähennys 60 000 euroa
- Ilmanvaihdon käyntiaikojen jaksottaminen käyttöaikojen ulkopuolella: sähkönkulutuksen vähennys 30 000 euroa
- Asiantuntijapalveluiden vähentäminen tutkimuspalveluista: palveluiden ostojen vähennys 100 000 euroa
- Kirjastoauton siirtäminen vuokratiloista teknisen varikon autohalliin: vuokratuloihin vähennys 15 000 euroa
- Teknisen varikon jätehuollon sopimuksen muuttaminen: palveluiden ostojen vähennys 4 000 euroa
- Nattarin liikekeskuksen huoneiston myynti: ylläpitokustannusten vähennys 20 000 euroa
- Pentorinteen myynti tai tekninen alasajo: ylläpitokustannusten vähennys 20 000 euroa
- Ajoneuvojen lähisiirrosta laskuttaminen: tulojen lisäys 2 000 euroa
- Katuvalaistuksen kolaripylväitä ja maakaapelivikoja ei korjata talviaikaan: palveluiden ostojen vähennys 20 000 euroa
- Ajoneuvon siirtokustannustaksan päivittäminen: tulojen lisäys 2 000 euroa
- Venepaikkojen taksojen korotus: tulojen lisäys 7 000 euroa

Ateria- ja siivouspalveluiden palvelualue:

- Sijaisuuksien järjestäminen omilla kiertävillä sijaisilla: Henkilöstömenojen vähennys 30 000 euroa
- Tuotetaan vain palvelusopimuksen mukaista palvelua: Elintarvikeostojen vähennys 15 000 euroa
- Työkohteiden vaihtojen vähentäminen työpäivän aikana: Henkilöstömenojen vähennys 10 000 euroa

Ympäristö- ja rakennusvalvonnan palvelualue:

- Pysäköinninvalvonnan virhemaksun korottaminen 40 eurosta 50 euroon, tulojen lisäys 20 000 euroa.

Henkilöstömuutosesitykset

Teknisen keskuksen vuoden 2025 talousarvioesitys ei sisällä uusia vakansseja. Talousarviosuunnittelun pohjana on, että koko kaupunkitasolla henkilöstön vähennystarve on yhteensä 4 vakanssia (tai vastaava vakanssiin varattu määräraha). Teknisestä keskuksesta arvioidaan vähennettäväksi yksi vakanssi, mutta se tarkentuu loppuvuonna annettavassa täyttölupaohjeessa.

Investointiosa 2025-2027

Talouden sopeuttamisen voimakas tarve näkyy erityisesti investointiohjelmalle annetun määrärahakehysten vähentämisenä edelliseen vuoteen verrattuna 8 130 000 euroa. Infran, talonrakennuksen ja ulkoalueiden yhteenlasketuksi investointikatoksi on asetettu 22,1 miljoonaa euroa vuodelle 2025. Lisäksi teknisen keskuksen investointeihin sisältyvät ateria- ja siivouspalveluiden kalustoinvestoinnit, jotka ovat 350 000 euroa vuonna 2025.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) on myöntänyt avustusta kunnallistekniikan rakentamiseen Lemetyn alueelle ja Lamminrahkan pohjoisosan asemakaava-alueelle. Avustuksen määrä on enintään 30 prosenttia kohteen hyväksytyistä arvonlisäverottomista kustannuksista, kuitenkin Lemetyn alueelle enintään 700 000 € ja Lamminrahkaan enintään 2 500 000 €.

Talousarvioon liittyvät valtuustoaloitteet

Teknisessä keskuksessa ei ole vireillä talousarvioaloitteita, joiden vastaus annettaisiin vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

STRATEGISET TAVOITTEET 2025

Kaupungin yhteiset strategiset tavoitteet:

1. Elinvoiman edellytykset kunnossa ja 9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

	1. Elinvoiman edellytykset kunnossa
	2. Hiilineutraali ja kestävä tulevaisuuden kaupunki
	6. Osaava, hyvinvoiva ja motivoitunut henkilöstö
	9. Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

Toiminnalliset tavoitteet

Numero	Toiminnallinen tavoite
1.1	Kehitämme valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kilpailukykyisiä alueita yritystoiminnan tarpeisiin - Lamminrahka, Saarenmaa, Tarastenjärvi
2.1	Kasvamme kestävästi, hiilineutraaliutta edistäen
2.3	Ehkäisemme ilmastonmuutosta kulkutapamuotoihin vaikuttaen ja kestävää liikkumista edistäen <ul style="list-style-type: none"> • Edistämme tiheää joukko- ja liityntäliikennettä: kuuma nauhataajama • Parannamme kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia
6.5	Panostamme työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja työyhteisötaitoihin
9.3	Mitoitamme palvelutuotantomme ja -verkkomme ennakoivasti

Informatiiviset tunnusluvut

Informatiiviset tunnusluvut	TP2023	MTA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Maanhankinta, ha	60	40	40	40	40
Tonttien luovutus, kpl	37	40	40	50	50
Liikenneväyliä, km	242	243	245	249	250
Leikkikentät, kiinteistöjen pihat, kpl	-	58	59	59	61
Valmistuneita asuntoja, kpl	528	380	380	380	380

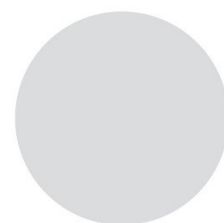
Informatiiviset tunnusluvut	TP2023	MTA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Kaupungin omistamien luonnon- suojelualueiden pinta-alan osuus kaupungin maaomaisuudesta, %	2,8	4	4,5	4,5	5
Tuotetut ateriamäärät, kpl	1 801 311	2 038 000	1 903 200	1 955 070	1 940 500
Siivottava pinta-ala m ²	90 460	90 460	96 362*	96 362	96 362
Palkkaa saavan henkilöstön määrä (vuoden keskiarvo, SBI)	274	274	272	272	272
Nettomenot, €/asukas	615	768	699	704	704

*Kangasala Areena, Ruutanan koulu ja Pikkolan pienten lasten yksikkö, poistuvat kohteet huomioitu neliömäärissä

Väestö (tilastointipäivä 31.12.)

Väestöennuste perustuu kaupungin laatimaan omaan ennusteeseen.

Väestö:	TA 2025 - TS 2027
2023	33 473 virallinen
2024	34 000 ennuste
2025	34 400 ennuste
2026	34 900 ennuste
2027	35 600 ennuste

TUOSLASKELMA

5 Tuloslaskelma

21.10.2024

Koko kaupunki, ulkoiset	TP 2023	TA 2024	TA-muutokset 2024	MTA 2024	TAE2025	TS2026	TS2027
TOIMINTATUOTOT	22 438 409	21 719 210	39 083	21 758 293	11 732 148	11 832 148	11 982 148
Myyntituotot	10 822 866	10 423 330	0	10 423 330	2 009 739	2 009 739	2 009 739
Maksutuotot	2 690 112	2 805 850	37 000	2 842 850	2 340 272	2 340 272	2 340 272
Tuet ja avustukset	2 241 442	1 721 010	0	1 721 010	784 990	784 990	784 990
Muut toimintatuotot	6 683 989	6 769 020	2 083	6 771 103	6 597 147	6 697 147	6 847 147
TOIMINTAKULUT	-112 074 550	-121 297 990	3 514 560	-117 783 430	-117 667 937	-119 953 997	-122 285 000
Henkilöstökulut	-62 137 437	-65 090 407	436 299	-64 654 108	-63 748 128	-65 022 371	-66 322 097
Palvelujen ostot	-30 405 393	-32 532 174	877 528	-31 654 646	-34 516 854	-35 141 191	-35 777 659
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 922 304	-10 682 585	600 733	-10 081 852	-8 775 189	-8 950 692	-9 129 706
Avustukset	-6 728 279	-7 280 300	60 000	-7 220 300	-7 197 141	-7 341 084	-7 487 906
Muut toimintakulut	-3 881 137	-5 712 524	1 540 000	-4 172 524	-3 430 626	-3 498 658	-3 567 632
TOIMINTAKATE	-89 636 141	-99 578 780	3 553 643	-96 025 137	-105 935 789	-108 121 849	-110 302 852
VEROTULOT	84 056 650	87 671 000	1 400 000	89 071 000	94 001 700	97 933 400	102 335 400
VALTIONOSUUDET	23 532 718	20 275 364	-604 671	19 670 693	20 137 448	20 137 448	20 137 448
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	2 047 299	-1 791 000	10 000	-1 781 000	-559 000	-475 000	-975 000
Korkotuotot	301 687	60 000	0	60 000	640 000	640 000	640 000
Muut rahoitustuotot	15 031 826	721 000	10 000	731 000	1 790 000	1 790 000	1 790 000
Korkokulut	-2 061 506	-2 548 000	0	-2 548 000	-2 977 000	-2 893 000	-3 393 000
Muut rahoituskulut	-11 224 708	-24 000	0	-24 000	-12 000	-12 000	-12 000
VUOSIKATE	20 000 526	6 576 584	4 358 972	10 935 556	7 644 359	9 473 999	11 194 996
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-16 859 372	-19 483 427	0	-19 483 427	-10 877 961	-11 764 367	-12 023 641
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 573 786	-19 483 427	0	-19 483 427	-10 877 961	-11 764 367	-12 023 641
Arvonalentumiset	-285 586	0	0	0	0	0	0
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	0	0	0	0	28 700 000	0	0
TILIKAUDEN TULOS	3 141 154	-12 906 843	4 358 972	-8 547 871	25 466 398	-2 290 368	-828 645
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	2 621 097	1 446 653	0	1 446 653	431 270	531 270	601 270
Poistoeron muutos	252 847	1 446 653	0	1 446 653	431 270	531 270	601 270
Varausten muutos	2 368 249	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	5 762 251	-11 460 190	4 358 972	-7 101 218	25 897 668	-1 759 098	-227 375

Tuloslaskelma on kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Tuloslaskelman toimintatuotot ja -kulut on esitetty talousarviokirjan kohdassa 4 "Toimintatuotot ja -kulut palvelukeskuksittain". Tuloslaskelman muita sitovia eriä ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut.

Verotuloarviot perustuvat valtakunnalliseen arvioon eri verolajien kehityksestä. Tästä arviosta on laadittu kuntakohtaiset veroennustekehikot. Taloussuunnitelmassa on käytetty kuntakohtaista veroennustekehikkoa, jota on muokattu ajantasaisilla väestöennusteilla. Kunnallisveron tuottoarvio perustuu 9,40 kunnallisveroprosentin tuottoon.

Valtionosuuksien arvioinnissa on käytetty syyskuussa 2024 julkaistua kuntakohtaista laskelmaa vuodelle 2025. Lopulliset tiedot saadaan vuoden lopussa valtionosuuspäätöksessä.

Rahoitustuottoihin on arvioitu osinkotuotot sekä sijoitusomaisuuden tuottokehitys. Talousarviokirjassa (3.2.7 Kaupungin sijoitusvarallisuuden taso ja käyttö) sijoitussalkun tuottotavoitteeksi on asetettu neljän prosentin vuotuinen tuotto talousarviovuodelle 2025. Kirjanpidon varovaisuuden periaatteen vuoksi rahoitustuottoihin ei kuitenkaan kirjata sijoitussalkun sisäistä arvopaperien arvonnousua, joten tilinpäätöksessä sijoitussalkun arvo on alhaisempi kuin sen käypä arvo. Tämän kirjaustavan vuoksi tuloslaskelman rahoitustuottojen laskennassa on taloussuunnittelussa käytetty kahden prosentin vuotuista tuottoa. Rahoituskulujen laskennassa on käytetty lainasalkkutyökälyä.

Tuloslaskelman poistojen laskennassa on käytetty investointien Kymppi+5 -työryhmän valmistelemaa investointihankesuunnitelmaa ja sen mukaisia alustavia aikatauluarvioita. Hankkeiden toteutusaikataulu määritellään työohjelmissa. Erityisesti suurten hankkeiden valmistumisaikaan ja siten myös poistokirjausten alkamisaikaan liittyy epävarmuutta. Kiinteistöjen, katujen ja ulkoalueiden infran sekä ateria- ja siivouspalvelujen kaluston investoinnit sekä näihin liittyvät poistot esitetään teknisen keskuksen taloussuunnitelmissa. Sivistyskeskuksen palvelutuotantoon liittyvät kalustoinvestoinnit ja niiden poistot esitetään sivistyskeskuksen taloussuunnitelmassa.

Investointien poistot on laskettu valtuuston vuonna 2024 hyväksymän uuden poistosuunnitelman mukaisesti. Uuden poistosuunnitelman merkittävin muutos on katujen ja ulkoalueiden infraan liittyvien investointien poistomenetelmän muutos menojäännöspoistosta tasapoistoon. Poistomenetelmän muutos pienentää lähivuosien poistoja merkittävästi edelliseen taloussuunnitelmaan verrattuna.

Verotulot

Yhteenveto verotuloista 1 000 €	TP 2023	TA 2024	TA 2024-muutos	MTA 2024	TAE2025	TS 2026	TS 2027
Verolaji							
Kunnallisvero	69 742	73 624		73 624	80 275	84 008	88 138
Muutos% TAE25/TA24					9,0	4,7	4,9
Kiinteistövero	8 595	8 658	1 400	10 058	9 829	9 829	9 829
Muutos%					13,5		
Yhteisöveron tuotto	5720	5 389		5 389	3 898	4 097	4 368
Muutos%					-27,7	5,1	6,6

Kiinteistöveroprosentit

	Lain rajat	TA 2024	TAE 2025
Rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93–2,00 %	0,93	0,93
Maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti	1,30–2,00 %	1,30	1,30
Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti	0,41-1,00	0,43	0,43
Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti	0,93-2,00	1,03	1,03
Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti	alaja 0,00-2,00	0,00	0,00
Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti	2,00-6,00	4,00	4,00

(kuntaliiton veroennustekehikko)

	2023		TA2024		TAE2025		TS2026	TS2027
Kiinteistövero ,1000 euroa	Tuotto, 1000€	vero-%	Tuotto, 1000€	vero-%	Tuotto, 1000€	vero-%		
1.1 RAKENNUKSET YHTEENSÄ	6 213	0,55						
1.1.1 Vakituisen asumisen %	3 675	0,43	3825	0,43	3825	0,43	3825	3825
1.1.2 Muun kuin vakituisen asumisen %	680	1,03	695	1,03	695	1,03	695	695
1.1.3 Yleisellä kiinteistöveroprosentilla verotettavat rakennukset yhteensä	1 859	0,93	1992	0,93	1992	0,93	1992	1992
1.1.4 Voimalaitoksen %	-	-	-	-	-	-	-	-
1.1.5 Yleishyödyllisen käytön % (rakennus)	0	0,00	-	-	-	-	-	-
1.2 MAAPOHJAT YHTEENSÄ	2 510	1,05			3 361		3 361	3 361
1.2.1 Yleisellä kiinteistöveroprosentilla verotettavat maapohjat yhteensä	2 143	0,93	3006	1,30	3006	1,30	3006	3006
1.2.2 Yleishyödyllisen käytön % (maapohja)	0	0,00						
1.2.3 Rakentamattoman rakennuspaikan %	377	4,00	355	4,00	355	4,00	355	355

INVESTOINTIOSA

6 Investoinnit palvelukeskuksittain

Investointiosassa esitetään määrärahat käyttöomaisuuden hankintaan. Käyttöomaisuus aktivoidaan taseeseen ja poistetaan tuloslaskelman kautta vuosikuluina.

Investointien määrärahat ovat palvelukeskuksittain sitovia valtuustoon nähden.

Strategisen johdon investointituottoihin sisältyvistä maa-alueiden myynneistä esitetään investointituottona vain tasearvon muutos. Maa-alueiden myynneihin sisältyvät myyntivoitot esitetään strategisen johdon käyttötalouden toimintatuotoissa. Kirjaustapa noudattaa Kuntaliiton julkaisemaa suositusta "Kunnan ja kuntayhtymän talousarvio ja -suunnitelma".

Investoinnit

21.10.2024

Strateginen johto	TP2023	TA2024	Ta-muutos 2024	MTA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Tuotot	1 608 024	514 700		514 700	20 000	20 000	20 000
Kulut	-1 808 233	-3 050 000	-530 000*	-3 580 000	-3 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Netto	-200 209	-2 535 000	-530 000	-3 065 300	-2 980 000	-980 000	-980 000

*Val 20.5.2024 § 36

Strategisen johdon vuoden 2025 investoinnit eivät pidä sisällään Kangasalan Vesi Liikelaitoksen yhtiöittämiseen liittyvää sijoitusta yhtiöön ja liiketoimintakaupasta kirjattavaa luovutustuloa.

Sivistyskeskus	TP2023	TA2024	Ta-muutos 2024	MTA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Tuotot	377 874						
Kulut	-2 543 360	-2 550 000		-2 550 000	-1 475 000	-470 000	-85 000
Netto	-2 165 486	-2 550 000	-	-2 550 000	-1 475 000	-470 000	-85 000

Tekninen keskus	TP2023	TA2024	Ta-muutos 2024	MTA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Tuotot	1 095 982				900 000	1 200 000	
Kulut	-38 249 807	-34 520 000	2 790 000*	-31 730 000	-22 100 000	-16 170 000	-28 165 000
Netto	37 153 825	-34 520 000		-31 730 000	-21 200 000	-14 970 000	-28 165 000

*Val 19.2.2024 (investointikulujen vähennystä)

Vesi -liikelaitos	TP2023*	TA2024	Ta-muutos 2024	MTA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Tuotot				-			
Kulut	-3 988 482	-4 610 000		-			
Netto	-3 988 482	-4 610 000		-			

KOKO KAUPUNKI (TAE25 alkaen ilman vesi -ll)	TP2023*	TA2024	Ta-muutos 2024	MTA2024	TAE2025	TS2026	TS2027
Tuotot	3 081 880	514 700		514 700	920 000	1 220 000	20 000
Kulut	-46 589 882	-44 730 000		-37 860 000	-26 575 000	-17 640 000	-29 250 000
Netto	-43 508 002	-44 215 300		-37 345 300	-25 655 000	-16 420 000	-29 230 000

RAHOITUSOSA

7 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoituslaskelmassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa kaupungin maksuvalmiuteen. Toiminnan ja investointien rahavirrasta nähdään miten vuosikate ja muu tulorahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen.

Vuoden 2025 investointien rahavirta on poikkeuksellisesti positiivinen Kangasalan Vesi Liikelaitoksen yhtiöittämisen vaikutuksesta. Ilman investointimenoissa näkyvää sijoitusta yhtiöön ja liiketoimintakaupasta kirjattavaa luovutustuloa investointien rahavirta on 25 milj. euroa negatiivinen. Kun ei oteta huomioon Kangasala Veden yhtiöittämisen arvioituja kirjanpidollisia vaikutuksia, muodostuu toiminnan ja investointien rahavirta yhteensä 18 milj. euroa negatiiviseksi, mikä kuvaa todellista rahoitustarvetta. Kangasala Veden yhtiöittämiseen liittyvien kirjanpidollisten erien nettovaikutus maksuvalmiuteen on 0.

23.10.2024

Rahoituslaskelma, euroa	TP2023	MTA 2024	TAE2025	TS 2026	TS 2027
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	20 000 526	10 935 556	7 644 359	9 473 999	11 194 996
Satunnaiset erät			28 700 000		
Tulorahoituksen korjausevät	-722 042	-1 281 800	-29 303 700	-603 700	-603 700
Toiminnan rahavirta	19 278 484	9 653 756	7 040 659	8 870 299	10 591 296
Investointien rahavirta					
Investointimeno	-46 621 631	-42 470 000	-53 520 000	-17 640 000	-29 250 000
Rahoitusosuudet investointeihin	1 472 500	0	900 000	1 200 000	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 248 824	1 796 500	53 843 700	623 700	623 700
Investointien rahavirta	-42 900 307	-40 673 500	1 223 700	-15 816 300	-28 626 300
Toiminnan ja investointien rahavirta	-23 621 823	-31 019 744	8 264 359	-6 946 001	-18 035 004
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainauksen lisäykset	-53 572	0	-11 500 000	0	0
Antolainauksen vähennykset	8 566				
Antolainauksen muutokset	-45 006	0	-11 500 000	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 000 000	35 000 000	24 000 000	35 000 000	36 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 859 299	-18 066 666	-18 866 666	-21 216 666	-24 366 666
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	25 140 701	16 933 334	5 133 334	13 783 334	11 633 334
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen v erojen ja pääomien muutokset	89 216				
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutos	3 890 280				
Korottomien velkojen muutos	-10 344 232	0	-16 275 000		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-6 364 736	0	-16 275 000	0	0
Rahoituksen rahavirta	18 730 960	16 933 334	-22 641 666	13 783 334	11 633 334
Vaikutus maksuvalmiuteen	-4 890 863	-14 086 410	-14 377 307	6 837 333	-6 401 670

LIITTEET

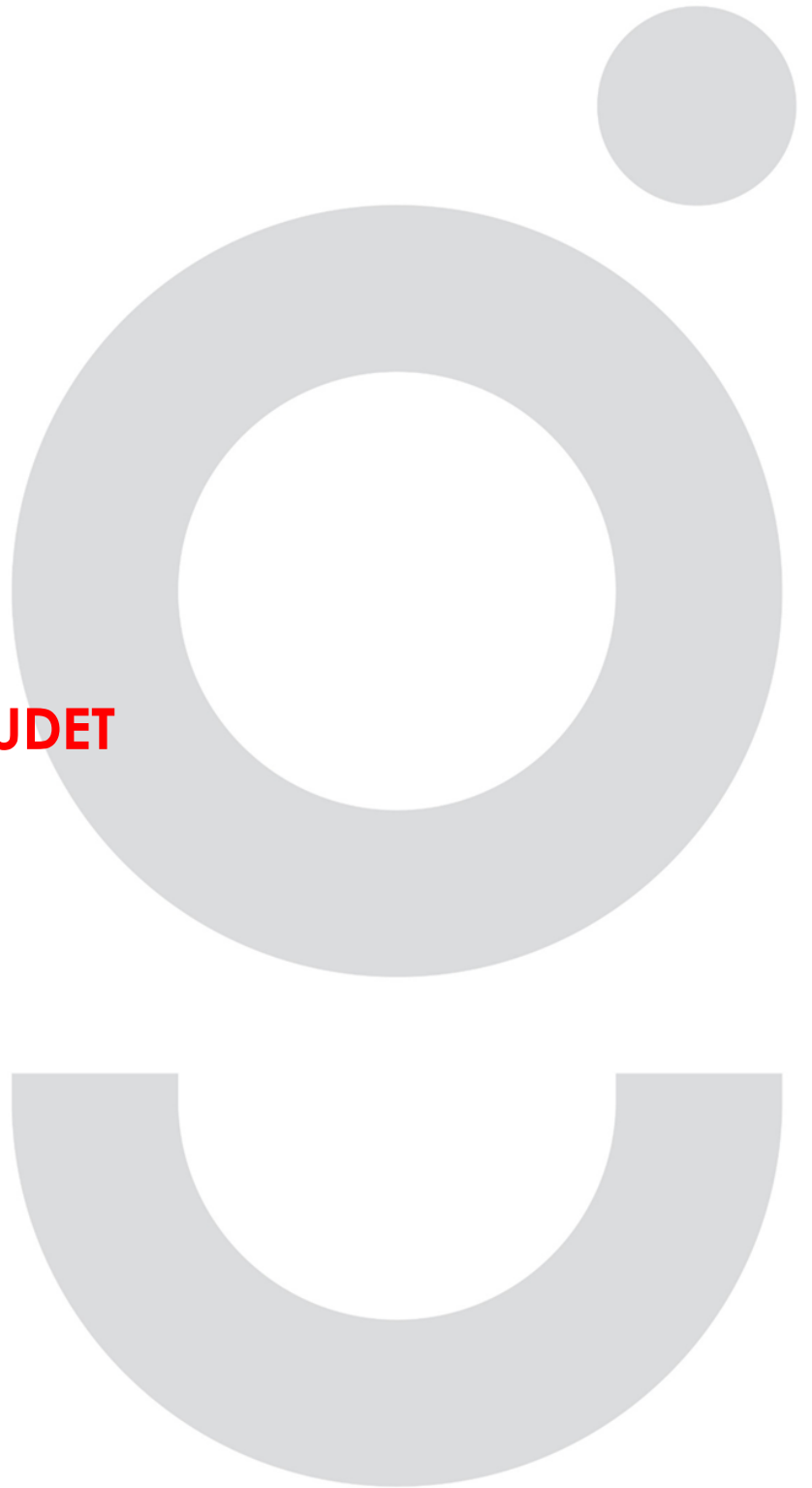
**KONSERNIYHTEISÖILLE JA
YHTEISTOIMINTATAHOILLE
MYÖNNETTÄVÄT KONSERNITUET
JA AVUSTUKSET**

8. Liitteet

8.1 Konserniyhteisöille ja yhteistoimintatahoille myönnettävät konsernituet ja avustukset

Konsernituen ja avustuksen kohde, euroa	TP2023	MTA2024	TAE2025
STRATEGINEN JOHTO			
Kiinteistö Oy Taloherttua, avustus YH-kodeilta kaupungin saama osinkotuotto kohdennettu avustuksena uusien rakennuskohteiden toteuttamisen rahoitukseen Talous- ja tuottavuusohjelma	77 051	vähennys 10 000	vähennys 20 000
Kangasalan Uimahalli Oy, Konsernituki Kaupungin osuus uimahallin rakentamisen rahoituksen (korko + lainanlyhennys) kustannuksista (konsernituki maksetaan korko- ja lainanlyhennyslaskua vastaan) Talous- ja tuottavuusohjelma v. 2024	1 055 000 + 90 000 (Val 9.10.23= 1 145 000	enintään 1 159 000 vähennys 20 000	enintään 1 160 000 -
Kangasala-talo Oy - vuokratuki	405 000	enintään 405 000	enintään 379 000
SIVISTYSKESKUS			
Kangasala-talo Oy, Konsernituki - kulttuuripalveluiden tuottamiseen - museopalveluiden tuottamiseen Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0	260 000 250 000	enintään 260 000 enintään 250 000 vähennys 25 000	enintään 247 500 enintään 237 500 vähennys 25 000
Kangasalan Jäähalli Oy - avustus (jäähallisopimukseen perustuva v.1996, v. 2006, v. 2016) Hyvinvointilautakunta 13.2.2024 § 17	150 000	150 000	150 000

**JÄSENMAKSUT JA
YHTEISTOIMINTAOSUUDET**

8.2 Jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet

Yhteisö	Jäsenmaksuperuste
Elävät Kaupunkikeskustat ry (jäsenmaksu, keskikokoiset kaupungit yli 25 000 as.)	1 490 euroa/vuosi
Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry	174,79 euroa / 1 000 asukasta
Kangasalan Pohjola-Norden ry	3 senttiä / asukas
Pirkanmaan Virkistysalueyhdistys ry	9 senttiä / asukas
Pro Ysitie ry	500 euroa/vuosi
Sappeen matkailualueen kehittämissyhdystys ry	200 euroa / jäsenkunta
Suomalaisen Työn Liitto	97 euroa / jäsenkunta
Suomen Punainen Risti, Hämeen piiri	Kuntajäsenmaksu
Kangasalan Suomi-Venäjä seura	3 senttiä / asukas
Suomi-Saksa Yhdistysten Liitto ry	3 senttiä / asukas
Tampereen kesäyliopisto	0,25 euroa / asukas
Tampereen Kauppakamari	Henkilöstö > 150, 1 900 euroa
Teosto ry	Esityskorvaus: 0,0982 e/asukas

Yhteistoiminta ja muut maksuosuudet	TAE2025
Tampereen ympäristöterveydenhuolto	438 000
(Jäsenkunnan maksuosuus Suomen Kuntaliitto ry (jäsenmaksu AVL 4 §)	72 927
KT Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat (Kunnallinen työmarkkinalaitos) jäsenmaksuennakko	21 000
Jäsenkunnan maksuosuus Pirkanmaan liitto (maksuosuus määräytyy ed. kal.vuonna toimitetussa kunn.verotuksessa jäsenkunnissa määrättyjen kunnallisveron määrien suhteessa)	245 153
Jäsenkunnan maksuosuus Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä	106 276

HENKILÖSTÖMUUTOKSET

8.3 Henkilöstömuutokset talousarviovuodelle 2025 ja taloussuunnitelmavuosille 2026-2027

UUDET VAKANSIESITYKSET TALOUSARVIOVUODELLE 2025

Palvelukeskus: Sivistyskeskus Palvelualue: Opetus- ja koulutuspalvelut yht. 6 kpl	Palkkakustannukset / henkilö (sis. sivukulut)		TA2025 kustannus kaikki	Henkilö- määrä kaikki yhteensä
	2025/hlö	vuosikustannus/hlö		
Apulaisrehtorin virka 1.8.2025 alkaen Perustelut: Luokanopettajan viran (Liukisiala) muutos apulaisrehtorin viraksi 1.8.2025 alkaen. Kirkkoharjun ja Liukisialan koulut yhdistetään hallinnollisesti, ja kokonaisuutta johtavat rehtori ja apulaisrehtori	0 €	0 €	0 €	1
Koulunkäynninohjaajan työsuhde 1.8.2025 alkaen Perustelut: Neljä erityisopetuksen koulunkäynninohjaajan vakanssia vakinaistetaan, jotta erityisopetuksen haastaviin pienryhmiin saadaan pysyvää ja pätevää henkilökuntaa. Vakanssit olleet täytettynä määräaikaaisesti. Palkkausmäärärahat katetaan palvelualueen sisältä, joten vakansseilla ei ole kustannusvaikutuksia.	0 €	0 €	0 €	4
Lukion tuntiopettajan tehtävä 1.8.2025 alkaen Perustelut: Lukion tuntien järjestäminen tarkoituksenmukaisesti	0 €	0 €	0 €	1
Yhteensä	0 €	0 €	0 €	6
Palvelualue : Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut yht. 2 kpl				
Yksilövalmentajan työsuhde 1.1.2025 alkaen Perustelut: Etsivä nuorisotyön kaksi henkilöä siirtyy strategisesta johdosta hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen nuorisopalveluihin.	44 158 €	44 158 €	88 315 €	2
Yhteensä	44 158 €	44 158 €	88 315 €	2
Sivistyskeskus yhteensä	44 158 €	44 158 €	88 315 €	8

Henkilöstömuutokset suunnitelmavuosille 2026-2027

Talous- ja tuottavuusohjelman johdosta suunnitelmavuosille 2026 ja 2027 ei ole uusia vakanssiesityksiä.

8.4 Tietoja konserniyhtiöistä

Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt

Kuntalain 6 §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1. luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Vuoden 2025 talousarvioluvut ovat toimitusjohtajan arvioita*. Vuoden 2025 talousarviosta päätetään kunkin yhtiön yhtiökokouksessa tai yhtiön hallituksessa.

Business Kangasala Oy

Business Kangasala Oy	
Perustamisvuosi	2018
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Päivi Kuusivaara
Osoite ja puh.	Kunnantie 1, PL 50 36201 Kangasala, puh. 044 430 9246
Sähköposti	paivi.kuusivaara@businesskangasala.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Tapio Tulenheimo
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 100 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
<p>Yhtiön toimialana on tuottaa julkiselle sektorille elinkeinotoimen ja matkailun kehittämis- ja yrityspalveluja. Yhtiö tarjoaa ja välittää yritysten kehittämis- ja informaatiopalveluja ja osallistuu muutoinkin elinkeinoelämän yleisten edellytysten kehittämiseen. Yhtiö voi hankkia hallintaansa ja vuokrata elinkeinoelämän käyttöön toimitiloja, laitteita ja järjestelmiä sekä myydä ja välittää palveluja yrityksille verkostoitumisessa, toiminnoissa tarvittavien tietojen ja taitojen hankinnassa, uusien yritysten, liikeideoiden ja toimintatapojen kehittämisessä sekä kotimaisten ja kansainvälisten yhteyksien luomisessa ja ylläpidossa. Yhtiö voi omistaa sellaisten yhtiöiden ja yhteisöjen osakkeita ja osuuksia, joiden toiminta liittyy välittömästi tai läheisesti yhtiön omaan toimintaan. Yhtiön tarkoituksena ei ole tavoitella voittoa eikä se jaa omistajilleen osinkoa, vaan mahdollinen voitto on käytettävä yhtiön oman toiminnan tukemiseen ja kehittämiseen.</p>	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

Ostopalvelusopimuksen alentaminen -30 000 €

Talous

Business Kangasala Oy	TP2023	TA2024	TA2025*
Liikevaihto	1 033 802	1 025 000	1 025 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	21 429	5 000	0
Tilikauden voitto/tappio	16 001	6 000	0
Taseen loppusumma	332 087	265 000	300 000
Takaukset emolta	0	0	0
Henkilöstön määrä	4	5	5
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Uusien Kangasalla perustettujen yritysten ja työntekijöiden lukumäärä	212/220	180/200	180/200
Työpaikkaomavaraisuusaste	>10	>60	> 58
Tarjonnassa olevien tonttien lukumäärä	>10	>10	>10

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	
Perustamisvuosi	2012
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja puh.	Urheilutie 2- 4, 36200 Kangasala, puh. 040 868 2163
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Pekka Lahti
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 10 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti ja vuokraus, rakennuttaminen ja kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut) kaupunkikonsernille (sovitut kohteet).	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

30 000 euron lisäosinko

Talous

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	TP2023	TA2024	TAE2025*
Liikevaihto	2 572 673	2 500 000	2 533 832
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	206 059	150 000	135 700
Taseen loppusumma	1 697 147	1 500 000	1 400 000

Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	TP2023	TA2024	TAE2025*
Takaukset emolta	0	0	0
Henkilöstön määrä	30	32	30
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Kaupunkikonsernin omistuksessa olevien koh- teiden huolto- ja ylläpitopalvelut, kpl	62	58	57
Käyttökate%	9,6	6	6
Omavaraisuusaste%	67,15	70	68
Quick ratio, maksuvalmiusaste	2,15	2	2

Kangasalan Lämpö Oy

Kangasala Lämpö Oy	
Perustamisvuosi	1982
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Pekka Lehtonen
Osoite ja puh.	Kankkulantie 5, 36200 Kangasala, puh. 040 732 0041
Sähköposti	pekka.lehtonen@kangasalanlampo.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Jari Haaparanta
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 100 912,76 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Kangasalan Lämpö Oy on Kangasalan kaupungin alueella toimiva kaukolämpö- ja maakaasu- palveluja tarjoava lämpöyhtiö.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

Vuosina 2025 - 2026 lisäosinko 200 000 e/v edellisten tilikausien tuloksesta

Talous

Kangasalan Lämpö Oy	TP2023	TA2024	TA2025*
Liikevaihto	9 607 595	8 500 000	9 500 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	1 024 791	700 000	500 000
Taseen loppusumma	20 707 265		
Lainat	7 586 211	4 896 557	3 206 903
Takaukset emolta	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Henkilöstön määrä	5	6	6

Kangasalan Lämpö Oy	TP2023	TA2024	TA2025*
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Verkostohyötysuhde-%	91,6	>90	>90
Kaukolämmön suunnittelemattomat keskeytykset (kpl)	0	<3	<3
Uusiutuvan energian osuus kaukolämmön tuotannossa -%	87,2	>85	>75

Kangasalan Parkki Oy

Kangasalan Parkki Oy	
Perustamisvuosi	1981
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Her ttuan Kiinteistöpalvelu Oy Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala p. 050 4522123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Timo Keskinen
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 400 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä, rakennuttaa, omistaa ja hallinnoida pysäköintitiloja ja alueita sekä harjoittaa pysäköintiliiketoimintaa omistamissaan tai sitä varten vuokraamissaan pysäköintiloissa ja alueilla. Yhtiö voi myös omistaa pysäköintipaikkojen hallintaan oikeuttavia osakkeita tai osuuksia.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

Ostopalvelusopimuksen alentaminen – 20 000 €

Talous

Kangasalan Parkki Oy	TP2023	TA2024	TA2025*
Liikevaihto	535 094	629 000	609 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	32	862	100
Taseen loppusumma	7 296 298	7 050 000	6900000
Lainat	6 150 000	5 850 000	555000
Takaukset emolta	7 500 000	7 500 000	7 500 000
Henkilöstön määrä	0	0	0

Kangasalan Parkki Oy	TP2023	TA2024	TA2025*
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Autopaikkojen lukumäärä	332	332	332
Sähköautojen latauspisteet	6	6	6
Alkaneet pysäköintikerrat	116 232	120 000	125 000

Kangasalan Uimahalli Oy

Kangasalan Uimahalli Oy	
Perustamisvuosi	2007
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Reija Kolehmainen
Osoite ja puh.	Kirkkojärventie 4 36200 Kangasala, puh. 0400 515 611
Sähköposti	reija.kolehmainen@kangasalanuimahalli.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Miia Kinnari
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 750 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Uinti- ja hyvinvointipalvelujen tuottaminen vauvasta ikäihmisiin. Toiminnan strateginen perusta on kaupunkilaisille tarjottavien uimahallipalvelujen ja terveellä pohjalla olevan liiketoiminnan yhdistäminen. Yhtiö ei tavoittele voittoa, jotta palvelun hinnat pysyvät kohtuullisina.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

-

Talous

Kangasalan Uimahalli Oy	TP2023	TA2024	TA2025*
Liikevaihto	1 304 596	1 260 000	1 300 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	110 672	5 000	8 000
Taseen loppusumma	7 629 841	6 770 000	6 600 000
Lainat	6 049 446	5 300 000	4 900 000
Takaukset emolta	12 630 000	12 630 000	12 630 000
Henkilöstön määrä	1	1	1
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Kävijämäärä	205 576	200 000	200 000
Lämmönkulutus MWh	2 173	2 200	2 200
Sähkön kulutus MWh	1 104	1 400	1 400
Veden kulutus m ³	28 542	28 000	28 000
Omavaraisuusaste %	21	21	-
Quick ratio, maksuvalmiusaste	1,0	0,9	-

Kangasalan Vesi Oy

Kangasalan Vesi Oy	
Perustamisvuosi	2024 (toiminta alkaa 1.1.2025)
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Antti Kytövaara
Osoite ja p.	Kaarina Maununtytären tie 6 36200 Kangasala p. 050 598 3253
Sähköposti	antti.kytovaara@kangasala.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Jorma Malm
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 500 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Kangasalan Vesi Oy on talousvesi- ja jätevesipalveluja toiminta-alueellaan tarjoava vesihuolto-yhtiö. Yhtiö tuottaa ja johtaa laadukasta talousvettä verkostoon liitetyille asiakkaille sekä huolehtii jäteveden johtamisesta puhdistettavaksi turvallisesti.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

-

Talous

Kangasalan Vesi Oy	TP2023	TA2024	TA2025*
Liikevaihto			10 300 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen veroja			-100 000
Tilikauden voitto/tappio			-100 000
Taseen loppusumma			
Takaukset emolta			
Henkilöstön määrä			23
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Talousvesi laatuvaatimusten ja -suositusten mukaista Kangasalan Veden verkostossa (%)			100 %
Talousvesi, laskutettu määrä (m3)			1 620 000
Jätevesi, laskutettu määrä (m3)			1 480 000
Putkirikkoja / talousveden verkostopituus (kpl/100 km)			<6

Kangasala-talo Oy	
Perustamisvuosi	2013
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Timo Kotilainen
Osoite ja puh.	Kuohunharjuntie 6, PL 31, 36200 Kangasala, puh. 040 631 6400
Sähköposti	timo.kotilainen@kangasala-talo.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Riitta Santala-Köykkä
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 400 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Tuottaa kulttuuripalveluina ohjelma- ja näyttelytoimintaa sekä museotoimintaa, sekä vuokraa tapah- tuma- ja kokoustiloja	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

Tuen vähentäminen kulttuuri- ja museopalveluiden tuottamiseen -25 000 €

Talous

Kangasala-talo Oy	TP2023	TA2024	TA2025*
Liikevaihto	386 381	330 000	400 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	-73 023	5000	-15 000
Taseen loppusumma	659 830	555 000	540 000
Takaukset emolta	0	0	0
Henkilöstön määrä	10	10	10
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Kävijät yhteensä	59 081	45 000	50 000
Kävijät taidemuseo	10 100	11 000	11 000
Tilaisuudet salissa	128	120	120
Elokuvaesitykset	223	200	220

KOY Kangasalan Säästökeskus

KOY Kangasalan Säästökeskus	
Perustamisvuosi	1975
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja p.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, p. 050-452 2123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Harri Pitkämäki
Osakeomistus 64,60 %	Osakepääoma 35 379 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Kiinteistöyhtiön tehtävä on hallinnoida ja ylläpitää kiinteistöä siten, että osakkeenomistajat ja vuokralaiset voivat toimia hallitsemisissaan huoneistossa itse tai vuokrata hallitsemiaan tiloja.	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

-

Talous

Kangasalan Säästökeskus Oy	TP2023	TA2024	TA2025*
Liikevaihto	186 199	215 000	215 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	17	429	100
Tilikauden voitto/tappio	17	429	100
Taseen loppusumma	1 489 936	1 450 000	1 430 000
Takaukset emolta	0	0	0
Henkilöstön määrä	0	0	0
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Tilojen käyttöaste-% (yhtiön omistamat tilat)	100	100	100
Yhtiön omavaraisuusaste %	81,1	81	81
Sijoitetun pääoman tuotto-%	0,61	0,6	0,6
Nettovelkaantumisaste%	14,3	14,0	14,0
Maksuvalmius, Quick ratio	1,38	1,4	1,4

KOY Kangasalan Timantti

KOY Kangasalan Timantit

Perustamisvuosi	1986
Vastuuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja puh.	Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala puh. 050 4522 123
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Petri Lätti

Osakeomistus 100 %**Osakepääoma** 18 980,01 euroa**Toimiala ja toiminnan kuvaus**

Yhtiön toimialana on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä sekä rakennuttaa, omistaa, vuokrata ja hallinnoida virasto, liike- ja toimitiloja. Yhtiö voi myös omistaa tilojen hallintaan oikeuttavia osakkeita tai osuuksia.

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0**Talous**

KOy Kangasalan Timantti	TP2023	TA2024	TA2025*
Liikevaihto	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)*	40	-300	-300
Tilikauden voitto/tappio*	-674	-300	-300
Taseen loppusumma	1 569 787	11 000 000	22 000 000
Takaukset emolta		30 000 000	30 000 000
Henkilöstön määrä	0	0	0
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Käyttöaste	0	0	0
Velkaantumisaste	-25,18	75 %	90 %

KOY Taloherttua	
Perustamisvuosi	1973
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Stefan Stortz
Osoite ja puh.	c/o Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 0400 242 794
Sähköposti	stefan.stortz@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Soili Uotila-Välimäki
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 3 246 027 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Yhtiö vastaa kaupungin vuokratulo toiminnasta eli hoitaa asuntojen markkinoinnin, vuokrauksen, rakennuttamisen ja hallinnoinnin. Taloherttuan palvelutuotannosta huolehtii pääosin Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

YH-Kodit Oy:n emon saaman ja Koy Taloherttualle ohjatun osingon vähentäminen -20 000 €

Talous

Kiinteistö Oy Taloherttua	TP2023	TA2024	TA2025*
Liikevaihto	7 822 320	8 050 000	8 550 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	127 651	25 000	20 000
Taseen loppusumma	36 393 886	36 500 000	40 000 000
Lainat	27 345 880	36 000 000	38 500 000
Takaukset emolta	20 109 837	25 000 000	20 000 000
Henkilöstön määrä	-	-	-
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Toiminnallinen käyttöaste- %	97	96,5	96,5
Vaihtuvuus	18,7	20	20
Omavaraisuusaste %	24,1	20	20
Velkaantumisaste %	350	400	415
Quick ratio, maksuvalmiusaste	1,18	0,2	1

KOY Vatialan Kasarminportti

KOY Vatialan Kasarminportti

Perustamisvuosi	2000
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Toni Ketolainen
Osoite ja p.	c/o Herttuan Kiinteistöpalvelu Oy, Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala
Sähköposti	toni.ketolainen@herttuankp.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Harri Pitkämäki

Osakeomistus 59,6 %**Osakepääoma** 49 615,44 euroa**Toimiala ja toiminnan kuvaus**

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita tonttia sekä yhtiön toimesta tontille rakennettua teollisuusrakennusta.

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

-

Talous

Kiinteistö Oy Vatialan Kasarminportti	TP2023	TA2024	TA2025*
Liikevaihto	103 269	108 187	110 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen veroja	5789	23,00	20,00
Tilikauden voitto/tappio	5789	23,00	20,00
Taseen loppusumma	1 634 657	1 603 000	1 601 000
Takaukset emolta	0	0	0
Henkilöstön määrä	0	0	0
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Teollisuustilojen käyttöaste -%	100	100	100

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	
Perustamisvuosi	2012
Vastuhenkilö	toimitusjohtaja Joni Brander
Osoite ja puh.	Urheilutie 2-4, 36200 Kangasala, puh. 03 357 5229
Sähköposti	joni.brander@pirkanmaanlaatusannointi.fi
Hallituksen puheenjohtaja	Mika Ollila
Osakeomistus 100 %	Osakepääoma 40 000 euroa
Toimiala ja toiminnan kuvaus	
Isännöinti, kiinteistöjen ylläpitopalvelut (huolto, siivous, tekniset palvelut), vuokraus, kiinteistömanageraus	

Talous- ja tuottavuusohjelma 2.0

Lisäosinkoa 20 000 €

Talous

Pirkanmaan Laatusännöinti Oy	TP2023	TA2024*	TA2025*
Liikevaihto	4 068 021	4 061 000	4 150 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) (ennen veroja)	203 303	159 000	100 000
Taseen loppusumma	846 626	820 000	830 000
Takaukset emolta	-	-	-
Henkilöstön määrä	47	47	47
Yhtiön informatiiviset tunnusluvut			
Osinko	190 872	80 000	100 000

**INVESTOINTIEN
LIITETIEDOT**

8.5 Investointien hankeluettelo

INVESTOINTIEN HANKELUETTELO TAE2025-TS2027

Hankelaji

(P)=Peruskorjaus, (S) = sitova hanke, (U) =uudisrakennushanke

Strateginen johto	TAE2025	TS2026	TS2027	Perustelut
Maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueiden osto (U)	(S/U)	(S/U)	(S/U)	
Maa- ja vesialueet				
Maa- ja vesialueiden myynti (U)	(S/U)	(S/U)	(S/U)	
Osakkeet ja osuudet				
Osakkeiden osto (S)	(S)	(S)	(S)	TAE2025 KOy Timantti ja Taloherttua Oy (SVOP) sijoitetun vapaan oman pääoman sijoitus

SIVISTYSKESKUS	TAE2025	TS2026	TS2027	Perustelut
Varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut				
Muut koneet ja kalusto				
Pikkolan pienten lasten yksikkö, päiväkotii (U)	(U)	(U)		Uudiskohteen kalustaminen
Muut koneet ja kalusto erittelemättömät kohteet (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista

Opetus- ja koulutuspalvelut	TAE2025	TS2026	TS2027	Perustelu
Muut koneet ja kalusto				
Muut koneet ja kalusto erittelemättömät kohteet (P)	(P)	(P)	(P)	Kalustuksen uusimista
Pikkolan PLY, opetus (U)	(U)	(U)		Uudiskohteen kalustaminen
Pikkolan koulu (P)	(P)			Kalustuksen uusimista
Ruutanan koulu (U)	(U)	(U)		Uudiskohteen kalustaminen
Huutijärven koulu (P)			(P)	Kalustuksen uusimista
Liuksialan koulu (P)		(P)		Kalustuksen uusimista
Vatialan koulu (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista
Suoraman koulu (P)		(P)		Kalustuksen uusimista
Sariolan yhtenäiskoulu (P)		(P)		Kalustuksen uusimista

	TAE2025	TS2026	TS2027	Perustelut
Lukion koneet ja kalusto				
Lukio (P)	(P)	(P)		Kalustuksen uusimista

Tekninen keskus	TAE2025	2026	2027	Perustelut
RAKENTAMISEN PALVELUALUE				
TALONRAKENNUS				
Päiväkotihankkeet				
Lamminrahkan varhaiskasvatus- ja koulutilat (U)			(U)	Uusi pienten lasten yksikkö.
Pikkolan pienten lasten yksikkö (U/S)	(U/S)			Uusi pienten lasten yksikkö
Kouluhankkeet				
Lamminrahkan koulu (U/S)		(U/S)	(U/S)	Toisen vaiheen eli yläkoulun rakentaminen valmistuu 2030.
Pikkolan koulu (P)		(P)	(P)	Peruskorjaus
Kirkkoharjun koulu (P)	(P)	(P)	(P)	Koulun peruskorjaus ja mahdollisen laajentamisen tutkiminen.
Ruutanan koulu (U/S)	(U/S)			Uusi koulu
Liuksialan koulu (P)	(P)	(P)		Peruskorjaus
Muut rakennushankkeet				
Pitkäljärven koulu (P)	(P)			Rantakoulun siirtäminen Pitkäljärven koulun alueelle. Muutokset, perustukset, sähkö- ja vesiliittymät
Peruskunnostusmääräraha (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Automaation saneeraukset (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Kuljetusvälineet				
Pakettiauto			(U)	

INFRA	TAE2025	TS2026	TS2027	
Maa- ja vesirakentaminen				
Aseman hulevesialtaat (U/S)	(U/S)			Altaiden rakentaminen
Pintavesihaittojen poistaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa

Sadevesiviemäröinnin peruskorjaus ja laajentaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Liikennealueet				
Lamminrahka (U/S)	(U/S)	(U/S)	(U/S)	Pohjoisosan asemakaava-alueen rakentaminen
Linkosuon alue (U)			(U)	Alueen kivetys ja vihertyöt
Lemetty (U/S)	(U/S)		(U/S)	Alueen kunnallistekniikan rakentaminen
Lentola, Kangasalan tie (U/S)	(U/S)			Rakennussuunnitelma
Kehä II, eteläinen (Saarenmaa) (U/S)	(U/S)	(U/S)		Suunnittelu 2025-2026, rakentamisen aloitus 2027
Valimontie (U)			(U)	Alueen aukion rakentaminen ja taideteos
Keskusta (U/S)	(U/S)	(U/S)	(U/S)	Tampereentien alikulku ja torialue katuineen
Urheilutie (U)		(U)	(U)	Suunnittelu ja rakentaminen
Herttuala (U)		(U)	(U)	Alueen kunnallistekniikan rakentaminen
Huutijärvi (ent. Tredu) (U)			(U)	Suunnittelu ja rakentaminen
Kortekumpu (U)			(U)	Rakennussuunnitelma
Kehä II pohjoinen, Vatialantien jatke (U)			(U)	Rakennussuunnitelma
Korvenperän alue (U)		(U)	(U)	Suunnittelu ja rakentaminen
Lako-ojantie (U)		(U)		Suunnittelu ja rakentaminen
Mattilankuja (U)			(U)	Suunnittelu ja rakentaminen
VT 9 (S)		(U)	(U)	Kaupungin osuus tiehankkeessa
JK+pp-väylät				
Pyöräilyn alueellinen pääreitti: Finnentie välillä jäähalli - Rekiäläntie ja Rekiäläntie välillä Viiputie-Finenttie (P)			(P)	Rakentaminen
Pyöräilyn alueellinen pääreitti: Alatie välillä Herttualantie-Sahalahdentie (kt 58) (P)			(P)	Suunnittelu
Luottamusmiehentie välillä Asemantie-Vatialantie (U)		(U)		Suunnittelu ja rakentaminen (valtuustossa päätetty hanke)
Lentolantie välillä Mäkirinteentie-Kanistontie (U)		(U)		Suunnittelu ja rakentaminen (valtuustossa päätetty hanke)
Mt 3403 Korvenperäntie (U/S)	(U/S)		(U/S)	Tiesuunnitelma ja rakennussuunnitelma

Pyöräilyn seudullinen pääreitti: mt 339 Kangasalantie (Suorama-Vatjala): Varikontie (P/U/S)		(P/U/S)	Pyöräilyn pääreitin osa ja kiinteistölle ajo Varikon-tiellä.
---	--	---------	--

Peruskorjaus				
Katujen peruskorjaus (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Riihitien peruskorjaus (P)			(P)	Suunnittelu ja rakentaminen
Katuvalaistuksen peruskorjaus (P)	(P)	(P)	(P)	Uusiminen, korjaukset, linjatäydennykset, määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Aakkulantie (P/U)		(P/U)	(P/U)	Kadun peruskorjaus ja jk+pp -väylän rakentaminen
Viputien (P/S)		(P/S)		Viputien peruskorjaus ja Pikkolan koulun itäpuolen piha-alueiden liikennejärjestelyt
Muut				
Liikenneturvallisuuden parantaminen (P/U)	(P/U)	(P/U)	(P/U)	Suojatiesarekkeita ja bussipysäkkien parantamista
Rakentamisen täydentäminen (U)	(U)	(U)	(U)	Kiireelliset talousarvion ulkopuolelta tulleet rakennushankkeet
Ruutanan seisake (U/S)	(U/S)	(U/S)		MAL-hanke, kustannusarvio selviää myöhemmin
Ruutanantien valaistuksen täydentäminen (U)			(U)	Suunnittelu
Timantin liikenne- ja piha-alueet (U/S)		(U/S)		Kaupungin maksuosuus (yleinen liikenne), alustava arvio
ULKOALUEET				
Liikuntapaikat ja muut ulkoalueet				
Kenttien, liik.reittien ja muiden ulkoalueiden perusparant. (P)	(P)	(P)	(P)	Määrärahan käyttö kohdennetaan vuosittaisessa työohjelmassa
Lähiliikuntapaikat (U)		(U)	(U)	2027 Huutijärven koulun lähiliikuntapaikka
Uima- ja venerannat (P)	(P)	(P)	(P)	2025 Vesaniemen hyppytorni, Uima- ja venerantojen peruskunnostuksia (myös suunnittelu)
Puistot ja muut yleiset alueet				
Vanhojen alueiden ja liikennealueiden perusparantaminen (P)	(P)	(P)	(P)	Vihertöitä vanhoilla kaava- ja liikennealueilla (kohdeet vuosiohjelmassa)
Leikkikentät, koulujen ja päiväkotien pihat (P)	(P)	(P)	(P)	Leikkikenttien, koulujen ja päiväkotien pihojen leikkialueiden peruskorj. sekä kalusteiden uusiminen
Ilkon alueen leikkikenttä (U)			(U)	Suunnittelu ja rakentaminen

Pikon betonin alue/Valimontie (U)		(U)		Alueen viheralueet ja maisemanhoito: vaihe 1
Kuljetusvälineet				
Ulkoalueiden auto		(U)	(U)	Autojen uusiminen
Muut koneet ja kalusto				
Ulkoalueiden koneet ja kalusto	(U)	(U)	(U)	Koneiden uusiminen
Timantin kalustus		(U)		

ATERIA- JA SIIVOUSPALVELUT				
Uusien kohteiden keittiölaitteet	(U)			